

Razmišljanja ob težavah z energetske oskrbo

Na podlagi »Družbenega dogovora o ukrepih in aktivnostih za zagotovitev racionalnega pridobivanja, pretvarjanja, transporta in porabe energije (Ur. l. SRS, 2/78) je tudi naša delovna organizacija in z njo temeljne organizacije združenega dela in delovna skupnost sprejela »Ukrepe za štednjo in večjo ekonomizacijo energetskih virov«.

S tem smo zadostili le delu obvez, ki jih po omenjenem dogovoru imamo. Sprejete ukrepe je treba sedaj pričeti izvajati in jih seveda še dopolnjevati v smislu doseganja večjega učinka akcije.

Kdo in kje naj štedimo?

Poziv velja slehernemu delavcu na vsakem potrošnem mestu pare, elektrike in vode v delovni organizaciji.

Seveda bo uspeh večji, če bomo ukrepali tam, kjer gre več v izgubo, zato pričnimo na takih mestih.

Skozi nezaprte ventile in nepotrebno vključeno električno porabo tekoče izgubljam denar. Te izgube, ob katerih se le redko kdo zgane, spominjajo na poškodovanega in nemočnega človeka, ki mu kri izteka, ne da bi mu kdo pomagal.

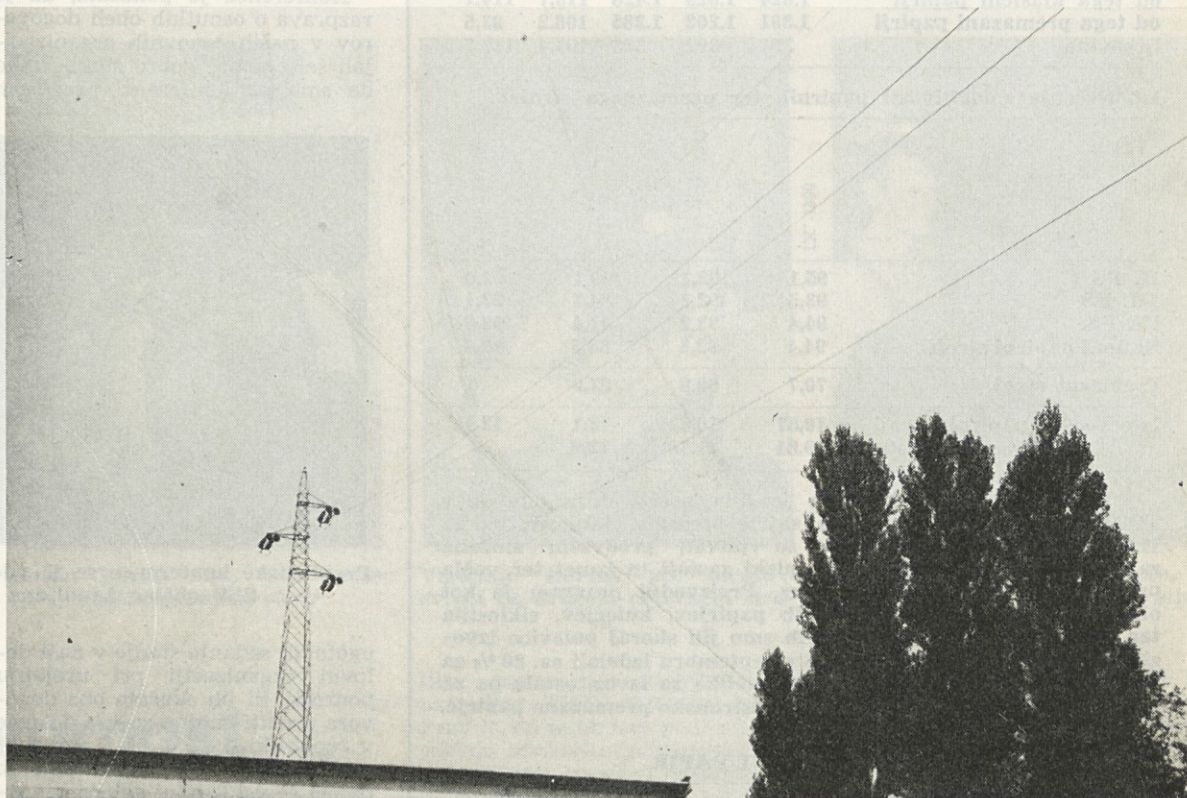
Koliko in kje vse lahko štedimo (finančno ovrednotenje izgub) je razvidno v pozivu »Varčuj z energijo«, ki ga je energetski obrat naslovil na vse delavce v naši delovni organizaciji.

Zmotno je mišljenje, da gre pri teh ukrepih za štednjo z energijo za enkratno akcijo ali modno muho.

Takoj uporabljivih energetskih virov je vedno manj, poraba pa zelo raste. Zakon ponudbe in povpraševanja energetske vire silno draži. Marsikje v svetu in žal tudi v naši deželi povzroča omenjena podražitev goriv velike težave.

Stroške vse dražjega naftnega uvoza je vedno težje kriti z lastnim izvozom. Poleg štednje z energijo moramo torej več in boljše delati oziroma povečati proizvodnjo in kvaliteto, pri tem pa ostati na sedanji energetske porabi. Z zavestnim dobrim delom je to dosegljivo.

Zlasti naša republika ima v pogledu lastne energetske oskrbe zelo omejene možnosti. Trenutno 14,7 % jugoslovanske porabe goriv odpade na Slovenijo; pri tem dobimo 44 % energetskih virov, ki jih potrebujemo v naši ožji domovini, iz uvoza.

Visokonapetostni daljnovod na območju naše tovarne; po njegovih »žilah« teče dragocena električna energija

Ob dnevu mrtvih

Tišina je na grobovih, tišina v gozdovih... Le veter in glas žalostinke stiskata srce... S spoštovanjem se klanjamo spominu padlih borcev, umrlim članom našega kolektiva, vsem, ki smo jih imeli radi, a jih ni več med nami, ker jim je čas neusmiljeno prekrizal življenske poti... V soju sveč — lučkah — so med nami, ki nam je čas spet podaljšal pot. Spomin nanje se tudi v plitvi globini praznin brezimnega časa ne more izgubiti v minljivost.

Po podatkih strokovnjakov se bo ob sedanji rasti porabe goriv v Sloveniji do leta 1990 energetska poraba tako povečala, da bi morala vsakih 10 minut pripeljati v Slovenijo kompozicija vagonov s premogom. Vsakemu laiku je jasno, da dovoz energije v taki obliki niti teoretično niti praktično ne bo mogoč.

Najti bo torej treba ustrežnejše oblike energetske oskrbe, vsako iskanje alternative pa je za slehernega velikega potrošnika, kot je tudi Papirnica Vevče, povezano z ogromnimi sredstvi, ki jih bo treba združevati za nove tozadevne naložbe.

Tudi svetovna dogajanja in iskanja poti niso dosti različnejša od naših.

Sredi septembra letos je v Münchnu (ZRN) bila 11. svetovna energetska konferenca (IEC), na kateri je 2500 udeležencev iskalo alternativne možnosti oskrbe z energijo, razpravljalo o načinu zagotovitve energije za prebivalce zemlje, katerih število se bo do leta 2000 podvojilo, o napovedanih podražitvi cen nafte iz dežel OPEC, o sodelovanju z deželami OPEC itd.

Raziskave za ustrezno nadomestno gorivo so dolgotrajne in terjajo 10 do 20 let. Takoj je torej treba intenzivneje začeti iskati nadomestna goriva, še v času, ko cena nafte še ni dosegla astronomskega nivoja. Udeleženci IEC konference so menili, da je treba možne nadomestne vire goriv selekcionirati in povedati, kje in kaj v svetu je realno danes in kaj čez leta.

V vsakem primeru je treba porabo nafte in naftnih derivatov omejiti in jo hraniti za tiste delovne procese (npr. organska kemija), kjer bo pomanjkanje nafte najbolj boleče.

Današnja proizvodnja toplote naj bi se po mnenju IEC preusmerila na porabo premoga in nuklearne energije. V zadnjih letih se je zelo posodobila tehnologija uplinjanja premoga. Tak plin je mogoče zelo vsestransko uporabljati. Nadomestilo zlasti za nafto je treba najti zaradi tega, ker 13 članic OPEC ni pripravljeno večati produkcije nafte in želi s tem re-

gulirati tok energetskega denarja. Alternativni mediji so trenutno še dražji kot nafta. ZDA in dežele zahodne Evrope trošijo ogromna finančna sredstva za raziskave s ciljem, da se osvobodijo sedanje velike odvisnosti od nafte. Po napovedih ZRN, Kanade in ZDA se bodo do leta 1990 te dežele osamosvojile nasproti OPEC glede naftnih dobav. Gorivo bodo pridobivale iz oljnih skriljavcev, ki jih imajo v svojih deželah na pretek.

Obsežnost nahajališč oljnih skriljavcev, peščenjakov in drugega, iz česar se da z uporabo pare in

vodika pridobivati različne vrste goriv, ocenjujejo, da je tolikšno, kot vse dosedaj znane količine nafte v svetu.

Pri posesti nad tem bogastvom zlasti prednjači Venezuela.

Poleg vseh teh akcij je izredno prisotna velika aktivnost na področju varčevanja in racionalizacije energije in energetskih medijev. Na tem področju so zlasti dežele zahodne Evrope dosegle z restriktivnimi ukrepi finančnega značaja zelo lepe rezultate.

Danilo Škerbinek, dipl. inž.

Tovarišu Mihi Marinku

se ob 80-letnici plodnega življenja v niz neštetič čestitk spleta tudi iskrena želja delavcev Papirnice Vevče za zdravje in še nadaljnje ustvarjalno delo pri razvijanju naše samoupravne socialistične družbe in uveljavljanju ideje o nuvršenosti.

Vevški papirničarji

Gozdovi so naše dragoceno nacionalno bogastvo

...Naše gozdarstvo in lesna industrija sta dala v povojnem obdobju neverjetno velik doprinos naši socialistični izgradnji in splošnemu napredku. Treba je upoštevati, da so v prvih povojnih letih obnove industrializacije prav naši gozdovi bili izvoz, ki nam je omogočil, da smo lažje obvladovali primanjkljaj materialnih sredstev za uvoz potrebnih strojev in drugega. Zato vrnimo gozdovom kar najhitreje to, kar smo jim v tem času preveč vzeli, saj bo to zelo koristilo vsej naši skupnosti.

Tudi do sedaj je naša družba po eni strani vlagala napore za napredek teh vrst naravnih dobrin. Danes, ko nam ustvarjeni rezultati odpirajo nove, širše možnosti, smo dolžni, da tudi na tem področju — v gozdarstvu in v lesni

industriji, naredimo vse, kar je za njihov bodoči in hiter razvoj potrebno.

Gozdovi so naše dragoceno narodno bogastvo. To so ne samo po svoji neposredni vsebinski vrednosti, kot surovinska baza za potrebe raznih vrst industrije, pač pa po tem, kar še posebej pomenijo za zdravje naših ljudi, prav tako pa tudi za razne vrste poljedelske dejavnosti, za preprečevanje erozije in za ustvarjanje in ohranjanje ustreznih klimatskih pogojev. Za to narodno bogastvo bi morali imeti stalno skrb odgovorni faktorji in cela družba.

Iz pisma Josipa Broza Tita III. kongresu inženirjev in tehnikov gozdarstva in lesne industrije

Gibanje proizvodnje v mesecu septembru 1980

TOZD TEHNIČNI PAPIR

Proizvodnja:

	Doseženo			Indeks doseganja plana	
	IX. 1980	9 mes. 1980	Plan 9 mes.	IX. 1980	9 mes. 1980
Papir skupaj ton	3.015	2.892	2.713	111,1	106,6
od tega klasični papirji	1.624	1.629	1.428	113,7	114,1
od tega premazani papirji	1.391	1.202	1.285	108,2	93,5
Lesovina	351	392	333	105,4	117,7

Izkoriščenje zmogljivosti papirnih ter premaznega stroja:

	IX. 1980	9 mes. 1980	9 mes. 1979	Plan 1980
II. PS	95,1	92,1	90,1	92,6
III. PS	93,5	92,1	84,1	92,1
IV. PS	94,4	93,2	91,4	92,6
Skupaj papirni stroji	94,4	92,5	88,5	92,4
Premazni stroj	70,7	60,8	67,9	
Izmet v % papirni stroji	10,57	10,81	12,1	12,5
Premazni stroj	19,84	21,76	22,9	

Tudi v mesecu septembru je bila proizvodnja papirja v TOZD TP nadpovprečno visoka, saj je presegla planirano kar za 11 %. Na višino proizvodnje so vplivali predvsem znižana zaloga nedovršene proizvodnje, nizki zastoji in izmet ter večja proizvodnja premazanih papirjev. Proizvodni program je kot običajno obsegal največ tapetnih papirjev, kulerjev, ciklostila ter bankpost papirjev, od katerih smo jih skoraj polovico izvozili. Od premazanih vrst pa smo v septembru izdelali ca. 20 % za nadaljnjo predelavo v tapete, prav toliko za izvoz, ostalo pa za domače tržišče in to v glavnem obojestransko premazane papirje.

TOZD GRAFIČNI PAPIR

	Doseženo			Indeks doseganja plana	
	IX. 1980	9 mes. 1980	Plan 9 mes.	IX. 1980	9 mes. 1980
Proizvodnja:					
Papir skupno ton:	2.974	3.137	3.059	97,2	102,5
od tega klasični	200	610	758	26,4	80,5
od tega premazani	2.774	2.527	2.301	120,6	109,8

Izkoriščenje zmogljivosti V. PS:

	IX. 80	9 mes. 1980	9 mes. 1979	Plan 1980
Stopnja v %	81,0	85,4	83,5	85,6
Izmet v %	18,4	18,3	18,7	19,4

Slabša proizvodnja papirja v TOZD GP je bila v glavnem posledica povečanih zalog nedovršene proizvodnje koncem meseca septembra ter povečanih zastojev na PS.

Proizvodni program je razen manjših količin ciklostila vseboval izključno premazane papirje, od katerih smo jih ca. 20 % izvozili.

TOZD VETA

Proizvodnja:

	Doseženo			Indeks doseganja plana	
	IX. 1980	9 mes. 1980	Plan 9 mes.	IX. 1980	9 mes. 1980
Tapete rolic	234.468	185.343	183.330	127,9	101,1
Lepilo zavrtkov	49.030	28.870	12.500	392,2	231,0

Septembrska proizvodnja tapet je bila glede na pretekle mesece letošnjega leta rekordna z ozirom na še dokaj ugodno konjunkturo. S tem je bil nadoknaden proizvodni primankljaj glede na plan, ki je bil tako za 9 mesecev letošnjega leta presežen za ca. 1 %.

Enake možnosti za pridobivanje dohodka in dosledno nagrajevanje po delu

22. septembra je Izvršni odbor konference OOZS organiziral problemsko konferenco, na kateri smo razpravljali o osnutkih družbenih dogovorov o skupnih osnovah za oblikovanje in delitev sredstev za osebne dohodke in skupno porabo in o skupnih osnovah za povračilo stroškov, ki so jih imeli delavci pri opravljanju določenih del in nalog.

Konferenca je pokazala, da je razprava o osnutkih obeh dogovorov v naših osnovnih organizacijah še le komaj dobro stekla, tako da smo na konferenci predvsem

razponi očitno ni lahko nadomestiti s težko izračunljivimi skupnimi imenovalci (osnutek jih predvideva prek dvajset — po 4 do 6 v 4 skupinah). Osnutkom je tudi zameriti dokajšnjo nerazumljivost, kljub znanemu dejstvu, da mnogi — tudi iz lagodnosti — že vnaprej odklanjajo vsakršno zahtevnejše gradivo. Tudi deleža minulega dela mnogokje niso znali prav izluščiti, v naših zapletenih razmerah izgradnje pa še posebno ne.

V razmerah, ko že vodilni predstavniki vlade in sindikatov opo-

ničili načelo: »Za približno enako delo in rezultate dela približno enak osebni dohodek.«

Najprej bi morali z ureditvijo sistema cen izenačiti možnosti vseh temeljnih organizacij združenega dela za pridobivanje dohodka. Druga naloga je, dosledno izpeljevati v posameznih delovnih organizacijah nagrajevanje po delu, še posebej za tiste kategorije zaposlenih, za katere doslej še nismo znali ali nismo hoteli izbrati pravih in pravičnih meril.

Šele z izvršitvijo teh dveh nalog bi bilo potem umestno »oklestiti« osebne prejemke delavcev vseh tistih dodatkov in nadomestil, ki v sedanjem sistemu pomenijo sicer dopolnjevanje delavčevih prejemkov, izgubili pa so pri tem svoje pravo ime oziroma nekdanjo upravičenost.

Ce na koncu povzamem naše prvenstvene naloge za ureditev tega občutljivega področja, so to verjetno tele:

— revizija opisov del in nalog, — prilagoditev modela analitične ocene.

Razprava na konferenci je opozorila tudi na dejstvo, da je treba pospešiti izdelavo in sprejem ustreznega sporazuma v dejavnosti, ki bi moral v večji meri kot doslej vsebovati določila, ki ustrezajo tudi naši delovni organizaciji, predvsem glede prizadevanj za zvišanje kvalifikacijske strukture. V ta sporazum je nedvomno mogoče vgraditi načela iz obeh dogovorov, za katere bi se delavci odločili ob zagotovitvi prej navedenih osnovnih pogojev: enakih možnosti za pridobivanje dohodka in doslednem nagrajevanju po delu.

Omenjene naloge so resda zahtevne, vendar pričakujem, da bomo v resnem gospodarskem položaju, v katerem se bomo vsak čas znašli, strnili svoje vrste in da bomo z zdravo pametjo in ob ustreznih skrbih za prihodnji razvoj kos tudi takšnim zahtevam.

Predsednik konference OOZS
Marjan Kopecky

Problemske konference se je udeležil tudi sekretar občinskega sveta ZSS občine Ljubljana Moste-Polje Vinko Franjo

ugotovili sedanje stanje v naši delovni organizaciji pri urejanju področij, ki jih skušata oba dogovora urediti enotno za vse delavce v republiki.

V zadnjih dneh septembra so potem še vsi izvršni odbori osnovnih organizacij razpravljali o osnutkih dogovorov in zbirali pripombe oziroma stališča sindikalnih skupin. Pregled zapisnikov teh sestankov kaže, da je pri večini naših delavcev še močno zakoreninjena nekdanja sindikalna lista s svojimi »postavkami«. Enkrat dodeljene dodatke, nagrade, nadomestila s konkretnimi zneski in

zarjajo na preveliko breme, ki ga je stabilizacija očitno naložila samo na pleča neposrednega proizvajalca, je bržkone težko govoriti o ukinitvi dodatkov, ki vendarle tvorijo že kar pomemben del prejemkov mnogih delavcev. Če upoštevamo še vedno visoko inflacijo in motnje v preskrbi z nekaterimi artikli, pa je to še težje storiti.

Tudi republiški odbor naše dejavnosti je razpravljal o predloženih dogovorih. Iz razprave smo lahko povzeli, da nas večino čaka še precej dela, preden bomo lahko s tema dvema dogovoroma ures-

Delegati poročajo

Poročilo s 13. redne seje zbora uporabnikov in zbora izvajalcev skupščine komunalne skupnosti občine Moste-Polje, ki je bila 25. 9. 1980 v sejni dvorani občine Moste-Polje.

Gradivo je obsegalo 12 točk dnevnega reda. Na seji, ki je trajala več kot 4 ure, je bilo prisotnih iz zbora uporabnikov 55 %, iz zbora izvajalcev pa 64 odstotkov delegatov.

Poroča Jožica Razdevšek.

Obravnavana so bila naslednja področja dela komunalne skupnosti:

— Delegati obeh zborov smo bili seznanjeni s predlogi novih cen ogrevanja kot tudi s podrazitvijo v mestnem potniškem prometu.

Oba zbora sta s predlogom soglašala.

— DO Soseska je podala poročilo o realizaciji plana po posameznih krajevnih skupnostih v

času od 1. 1. 1980 do 30. 6. 1980 za področje urejanja stavbnih zemljišč skupaj s problematiko, ki spremlja to področje. Se posebej je bilo rečeno, da posamezne institucije kasnije z delom, kar pa močno vpliva na pridobivanje zemljišč, opreme in priprave zemljišč. Naslednji problem je financiranje sekundarnih komunalnih naprav, še posebno pa je pereč problem izgradnje PTT in elektro omrežja, kar je tudi povzročilo zastoj v soseski Fužine.

V poročilu o realizaciji plana novogradenj in rekonstrukcij po krajevnih skupnostih je bila podana realizacija po posameznih krajevnih skupnostih oziroma obrazložitev, zakaj naloge niso bile realizirane. Tako v KS Vevče-Zg. Kašelj naloge niso bile realizirane bodisi zaradi tega, ker ni bila pravočasno pridobljena ustrezna tehnična dokumentacija, oziroma ker banka ni dodelila posojila.

V poročilu o realizaciji plana vzdrževanja kolektivnih komunalnih naprav pa so bile navedene opravljene naloge s področja javne higiene: čiščenje ulic, odvažanje smeti in kosovnega materiala, javna razsvetljava, semaforizacija, prometna signalizacija, vzdrževanje cest in mostov, zimska služba, urejanje parkov, gozdov, zelenic in pokopališč.

Delegati obeh zborov smo poročilo o realizaciji plana za obdobje od 1. 1. do 30. 6. 1980 soglasno potrdili.

— Razpravljali smo o predlogu sprememb in dopolnitev plana novogradenj in rekonstrukcij po krajevnih skupnostih v občini

Moste-Polje. Zaradi izpada finančnih sredstev (neodobreni krediti, zmanjšanje dotoka prispevka za uporabo mestnega zemljišča in drugih prihodkov) smo delegati obeh zborov glasovali za predlog sprememb s pripombo, da se o spremembah programov novogradenj in rekonstrukcij dogovorijo krajevne skupnosti same.

— Delovni organizaciji IPK in KPL sta podali poročilo za prvo polletje. Medtem, ko je bilo poročilo KPL, opremljeno s finančnimi kazalci tako za javno higieno, vzdrževanje zelenic, razsvetlavo in drugo, podano delegatom razumljivo, pa poročilo IPK ni bilo popolno. Postavljena je bila zahteva, da se k poročilu priloži tudi finančna realizacija. Sicer pa sta bili obe poročili samo informativnega značaja.

— Delegatom obeh zborov so bili posredovani v obravnavo osnutki naslednjih srednjeročnih planov:

— plan urejanja stavbnih zemljišč 1981—1985,

— plan novogradenj in rekonstrukcij po KS 1981—1985,

— samoupravni sporazum o temeljnih plana komunalne dejavnosti 1981—1985,

— srednjeročni plan razvoja individualne komunalne rabe na območju ljubljanskih občin.

Delegati obeh zborov smo ugotovili, da so osnutki planov primerni za javno razpravo.

— Obravnavali smo še predlog SS o plačilu prispevkov občanov k stroškom gradnje vodovodnega in kanalizacijskega omrežja na izvenureditvenem

(Nadaljevanje na 3. strani)

Kdo ve, koliko slame zgori na naših poljih, vemo pa, da je izvrstna surovina za fino beljeno celulozo

Pred nekaj leti, ob nekem obisku v Vojvodini, je tovariš se slama s polj zavrže. Predlagal Tito opazil, kakšna škoda je, da je, naj bi jo pametno izkoristili. To je bil tudi povod za razmišljanje o uporabi slame za proizvodnjo fine beljene celuloze. V Stari Pazovi je že narejen projekt za gradnjo tovarne, ki bi slamo uporabljala kot surovino za izdelavo embalaže. Tudi v drugih krajih Vojvodine so pričeli razmišljati o slami. Izračunano je, da ima ta pokrajina toliko slame, kolikor je

je potrebno za proizvodnjo prek 100.000 ton celuloze letno.

Iz slame proizvajati beljeno celulozo ni nobeno tehnološko čudo, saj v svetu mnogi to uspešno delajo. V Bolgariji, Italiji, Romuniji daje slama žitaric beljeno celulozo zelo dobre kvalitete, nujno potrebno za izdelavo finih vrst papirjev. Slamo uporabljajo za celulozo tudi na Nizozemskem, Kitajski in Japonski. V Tunisu je prav v tem času zgrajena velika tovarna beljene celuloze, ki upo-

rablja za osnovno surovino neke vrste travo, podobno slami.

Pri nas so tehnologijo za predelavo slame v celulozo že nabavili in pričeli uporabljati v Kruševcu, Novem Knjaževcu, Lipljanah in v Kočanih.

Vendar, to je še zelo malo glede na ogromne količine slame, ki jo zažgejo na vojvodinskih poljih in glede na še večje potrebe po beljeni celulozi, katero morajo naše tovarne papirja v glavnem uvažati.

R. A. Č.

Z delom in odgovornostjo do zastavljenih ciljev

TOZD TEHNIČNI PAPIR je naša največja temeljna organizacija, v kateri združuje delo 680 delavcev. Vanjo so vključeni drugi, tretji in četrti papirni stroj s strojno in ročno obdelavo, premazni oddelek, brusilnica, ročna izdelava papirja, energetika in vzdrževanje. O gospodarjenju te temeljne organizacije v triletnem letu letošnjega leta nam je vodja TOZD inženir Dušan Kogej povedal:

Inž. Kogej, kakšen je proizvodni rezultat in poslovni uspeh TOZD Tehnični papir v devetih mesecih letošnjega leta?

— V TOZD Tehnični papir so bili v prvih devetih mesecih tega leta doseženi dokaj dobri proizvodni rezultati. Taka ocena je utemeljena z dejstvom, da so bili vsi razmeroma visoko zastavljeni planski cilji doseženi in celo preseženi. Razumljivo je, da se vse to odraža v ustreznem poslovnem uspehu za to obdobje.

Katere pozitivne premike ste opazili v primerjavi z istim obdobjem lani?

— Osnovni pozitivni premiki v primerjavi z lanskim letom so razvidni v naslednji razpredelnici:

porast neto proizvodnje	8,3 %
porast proizvodnje	
lesovine	15,2 %
znižanje zastojev na P. S.	45,0 %
znižanje porabe celuloze	5,5 %

znižanje boleznin	2,4 %
delež boleznin od celotnega del. časa	4,8 %
porast izvoza	41,6 %

Čeprav natančnih finančnih podatkov o poslovanju v septembru še ni na razpolago, je na osnovi osemesečnega rezultata mogoče ugotoviti, da so dohodek, čisti dohodek in poslovni sklad v znatno večjem porastu kot skupni prihodek v letu 1979 in predvsem v večjem porastu kot porabljena sredstva. Ta so poglaviti razlogi za zelo dober finančni uspeh, ki bo po devetih mesecih gotovo presejal planiranega in bistveno presejal uspeh, dosežen v letu 1979. (V osmih mesecih letos je znašal poslovni sklad 40 milijonov din, medtem ko ga v prvih devetih mesecih lani nismo ustvarili.)

Kako se je vaša temeljna organizacija vključila v izvozna prizadevanja in kakšne težave (menjava programov) ste pri tem imeli?

— Povečanje izvoza za dobro tretjino vse proizvodnje je eden največjih dosežkov temeljne organizacije v tem letu. Ko se je Papirnica Vevče v začetku drugega trimesečja soočila z najbolj intenzivnimi izvoznimi zahtevami, so mnogi v svojih ocenah podcenjevali dejanske sposobnosti kolektiva. Praksa je kmalu pokazala, da je bilo vendarle možno priti prek »ozkih grl« v dodelavi, pri embiranju, odpremi in oskrbi z embalažo.

Pri tem je bilo dobro sodelovanje s TOZD Blagovni promet odločilnega pomena. Zelo pomembno je bilo tudi dejstvo, da so bili nalogi za proizvodnjo v povprečju ugodnejši kot v preteklosti, ko smo izvažali manj. Objektivno je treba torej priznati, da pretiranih težav zaradi pogostih menjav programov na papirnih strojih ni bilo. S tem seveda ni rečeno, da ni bilo nikakršnih težav. Težave so bile in zaradi njih je bilo treba večkrat posegati po raznih začasnih ukre-

pih, ki jih bomo v bodoče morali reševati z modernizacijo nekaterih ključnih oddelkov. Ta mora že pri kratkoročnem načrtovanju dobiti brezpogojno prednost.

Ali nam lahko poveste, kako ste se v vaši temeljni organizaciji vključili v stabilizacijska prizadevanja?

— Mislim, da navedeni podatki o pozitivnih premikih v proizvodnji, finančnem rezultatu in izvoznih prizadevanjih dovolj preprič-

ter znanjem dosežene posodobitve gotovo ne bi bilo.

Tudi v organizacijskem pogledu ostajajo še neizkoriščene rezerve. Tu bo morala biti podpora družbenopolitičnih dejavnikov bolj odločna in manj načelna. Na tem področju se je doslej v naši temeljni organizaciji in v delovni organizaciji na sploh delovalo preveč z vidika osebnih kratkoročnih materialnih interesov.

Kakšno pa bo po vaših predvidevanjih zadnje četrtletje?

Dušan Kogej, dipl. inž., vodja TOZD Tehnični papir

Vladimir Horvat pri menjavi zvitka na drugem papirnem stroju

Če papir na II. PS lepo teče, je strojevodja Ciril Kalinšek silno zadovoljen

Delegatska neodgovornost

Pri pregledu udeležbe delegatov zbora uporabnikov na sejah skupščine SIS občine Ljubljana Moste-Polje smo ugotovili, da je bila Papirnica Vevče kot nosilec XV. konference delegacij delegatsko zastopana od skupno 83 sej le na 56 sejah oziroma 67-odstotno in sicer:

- SIS zaposlovanje 10 sej — udeležba le na 7 sejah
- SIS raziskovanje 5 sej — udeležba na 4 sejah
- SIS kultura 10 sej — udeležba na 7 sejah
- SIS vzgoja in izobraževanje 11 sej — udeležba na 7 sejah
- SIS socialno skrbstvo 12 sej — udeležba na 11 sejah
- SIS otroško varstvo 13 sej — udeležba na 11 sejah
- SIS telesna kultura 8 sej — udeležba niti na eni seji
- SIS zdravstvo 14 sej — udeležba na 9 sejah

Res je, da na seznamu nismo med najslabšimi po udeležbi na sejah skupščine SIS, res pa je tudi, da bi morali biti više na lestvici in lahko bi bili celo med prvimi, če bi se delegacija za SIS telesna kultura udeležila vsaj nekaj sej skupščine.

V naši delovni organizaciji smo naredili celo nekaj po svoje; ker smo videli, da je udeležba delegatov posameznih SIS po temeljnih organizacijah zelo slaba, smo se dogovorili, da bodo vse delegacije posamezne SIS naših TOZD imele skupnega vodjo, ki sklicuje skupne sestanke posamezne SIS za obravnavo gradiva.

Tako smo vsaj delno rešili problem udeležbe in demokratičnega načina seznanjanja tako z gradivom kot s sklepi na sejah skupščine. Pri SIS vzgoja in izobraževanje pa smo celo predsednika delegacije, ki je bil delegat iz tiskarne Jože Moškrič (ta delovna organizacija namreč tudi spada v XV. konferenco delegacij, katere nosilec smo mi) in se ni udeležil nobene seje, zamenjali, saj smo zaradi njegove neudeležbe zamudili štiri seje skupščine. To skupno delegacijo je prevzel kar vodja delegacije delovne skupnosti iz naše delovne organizacije.

Naj še enkrat povemo, kdo so predsedniki skupnih delegacij za SIS naših TOZD in DSSS:

- SIS kultura — Stane Babnik
- SIS telesna kultura — Miloš Švarc

SIS zdravstvo — Ljudmila Volf
SIS raziskovanje — Jože Žibert
SIS vzgoja in izobraževanje — Vid Vilfan

SIS socialno skrbstvo in otroško varstvo — Stane Trtnik

Vsekakor moramo povedati, da je bila delegacija SIS socialno skrbstvo in otroško varstvo najbolj aktivna, saj je bila 91 % zastopana na sejah skupščine, obenem pa moramo tudi poudariti, da so delegati o obravnavanem gradivu in sklepih sej te SIS dokaj pridno poročali v našem glasilu in nas seznanjali z njimi. In tako je tudi prav, saj nam samo to, da delegat prisostvuje seji, o stališčih

in sklepih pa ne obvešča sodelavcev, bore malo koristi. Bržkone pa je vse to odvisno od aktivnosti predsednikov skupnih delegacij in seveda od tega, kako resno jemljejo člani delegacij zaupane funkcije in kako sodelujejo pri obravnavi gradiva za posamezne seje. Prav gotovo pa nam nikakor ne more biti vseeno, ali smo z dogajanjem, ki se tičejo vseh nas, seznanjeni in o njih odločamo prek delegatskega sistema, ali pa gre vse to mimo nas.

Torej nam tudi delegatska neodgovornost ne sme biti postranska skrb.

DIV

Jesensko deževje me je že načelo, prihaja mraz, jaz pa sem še kar zunaj in brez odeje... Saj bom še zmrznila, pa tako sem dragocena...

ljivo ponazarjajo stabilizacijsko usmeritev TOZD Tehnični papir. Prav je, da se ob tem poudari precejšnja zastarelost proizvodnih naprav v naši temeljni organizaciji, ki ne dovoljuje izrazito hitrih in velikih pozitivnih premikov. V bližnji prihodnosti se bo treba še naprej oslanjati predvsem na prilagodljivost stare tehnologije in rutine. Doslej je bilo v tej smeri veliko storjenega. Poglejmo samo izvršena rekonstrukcijska dela na PS 2 — drugem papirnem stroju in PS 3 — tretjem papirnem stroju. Čeprav je bil PS 2 postavljen že v prejšnjem stoletju, PS 3 pa bo kmalu star 50 let, se na obeh strojih proizvajajo največji deleži izvoza z najmanjšim odstotkom izmeta in najvišjo stopnjo izkoriščenosti. Vsega tega brez uspešne, sorazmerno cenene in z lastnim delom

— V preostalih treh mesecih bo proizvodne rezultate brez dvoma možno zadržati na doseženi ravni. Drugo vprašanje je seveda, kako bo s finančnim uspehom.

Dohodek in ostanek za poslovni sklad verjetno ne bosta več naraščala tako hitro kot doslej. Mislim celo, da bo uspeh, če bomo v devetih mesecih pridobljeni poslovni sklad obdržali do konca leta. Podražitve surovin in energije so namreč vse večje.

Poleg tega se žal tudi razmere na zunanjem trgu za nas neugodno spreminjajo. Vsakršno večje zadovoljstvo z doseženimi rezultati bi bilo močno zgrešeno in škodljivo.

Nadaljnji napredek je, kot kaže, dosegljiv samo z neprestanim prizadevanjem in spreminjanjem razmer skozi daljše obdobje.

Delegati poročajo

(Nadaljevanje z 2. strani)

območju občine Moste-Polje ter potrdili sklep, da sporazum prične veljati po objavi v »Naši skupnosti«.

S seje sveta Osnovne šole Edvarda Kardelja, ki je bila 22. septembra 1980, je tov. Razdevškova pripravila naslednje poročilo:

Na seji sveta šole smo delegati razpravljali o osnutku predloga samoupravnega sporazuma o združevanju dela delavcev v delovno organizacijo in osnutku statuta Osnovne šole Edvarda Kardelja Polje.

V razpravi je bilo s strani delegatov podanih nekaj pripomb, samoupravnega sporazuma in ki bodo vnešene kot dopolnilo statuta šole. Oba predloga pa bodo delavci sprejeli z referendumom.

Delegati sveta šole smo bili seznanjeni tudi s poročilom o učnih uspehih v šolskem letu 1979/80. Izredno pomemben je bil podatek o vključevanju učencev v interesne dejavnosti šole, kjer je vključeno kar 64 % učencev, zanje pa skrbi 59 mentorjev. Posredovana je bila še informacija o vključevanju otrok v podaljšano bivanje, kakor tudi podatek o številu otrok, ki malicajo v šoli (preko 80 %).

Podan je bil še osnutek delovnega načrta za šolsko leto 1980/81 in pa problematika kadrovske zasedbe.

Svet staršev je razpravljal tudi o novih cenah malic in kosil. Sprejet je bil sklep, da se cene malic in kosil v novem šolskem letu povečajo za ca. 30 %.

Odgovora na delegatski vprašanji

Na 10. seji skupščine zbora izvajalcev in zbora uporabnikov občinske izobraževalne skupnosti Ljubljana Moste-Polje je naš delegat postavil dve delegatski vprašanji; odgovora nanju je dobil na 11. seji in ju posredujemo:

1. Vprašanje: Kdo bo kril stroške dijakov oz. študentov, ki bodo prišli na praktično delo v TOZD?

Odgovor: V letu 1981 se bodo uporabniki in izvajalci o kritju stroškov dogovorili s samoupravnim sporazumom preko posebne izobraževalne skupnosti.

2. Vprašanje: Iz katerih virov gredo stroški za šolanje naših otrok zdomcev, oz. koliko prispevajo za šolanje zdomci (starši)?

Odgovor: Sredstva za šolanje zdomcev se zbirajo iz sredstev, ki jih občinske izobraževalne skupnosti dajejo v program skupnih nalog republiške izobraževalne skupnosti. Zdomci za osnovnošolsko šolanje ne prispevajo sredstev; osnovnošolski program je brezplačen.

Delovna zmožnost in njena pravna ureditev

Pravna ureditev izobraževanja pomeni urejanje izobraževalnih procesov na osnovi pozitivne zakonodaje za vse oblike in smeri izobraževanja. V tem okviru obravnavamo le pravno ureditev v OZD, oz. kot določa zakon o delovnih razmerjih, da je strokovna izobrazba tista izobrazba, ki si jo je delavec pridobil z uspešno opravljenim verificiranim programom izobraževanja oz. nalog določene zahtevnosti.

Strokovna izobrazba pomeni šolsko izobrazbo in delovno prakso. Verifikacija izobrazbe pomeni priznanje na osnovi zakona oz. drugega predpisa. V TOZD se stalno pojavlja problem, ker bi želeli delovno zmožnost verificirati kot pridobljeno strokovnost in na osnovi te verifikacije priznati strokovno izobrazbo.

Strokovna izobrazba se v današnjem času ne more več priznati; strokovna izobrazba se lahko le doseže z uspešnim izobraževanjem v izobraževalnem procesu, ki ga organizirajo verificirane ustanove po izobraževalnem programu. Ugotavljanje delovne zmožnosti po posebnem postopku ne more nadomestiti verifikacije. **Priznanje delovne zmožnosti pomeni le priznanje sposobnosti za opravljanje določenega dela in nalog, ne pa izenačevanje z verificirano izobrazbo.**

STROKOVNA IZOBRAZBA

Strokovno izobrazbo lahko dosežemo le v izobraževalnih ustanovah, ki so verificirane za izobraževalno dejavnost in ki lahko izdajajo spričevala kot javne listine.

Priznanje izobrazbe se lahko doseže tudi z nostrifikacijo spričevala oz. diplome na osnovi zakona o nostrifikaciji v tujini pridobljenih šolskih spričeval (Ur. list SRS, št. 42/72). Z verificirano izobrazbo je izenačena tudi priznana šolska izobrazba (ni pa izenačena z dokončano šolo) na osnovi predpisov, ki so bili sprejeti do 1961. leta.

Dosedanja usmeritev zahtevane verificirane izobrazbe se je razširila na vse več področij dela in nalog; tako morajo imeti ustrezno izobrazbo (šolo in strokovni izpit) delavci v:

- zdravstvu,
- pravosodju,
- prosveti,
- javni upravi (predvsem inšpektorji),
- delavci, ki delajo na področju varstva pri delu,
- delavci v zunanji trgovini,
- knjigovodje,
- delavci, ki delajo v blagovnem prometu.

DELOVNA ZMOŽNOST

Zakon o delovnih razmerjih SRS določa, da je delovna zmožnost tista pridobljena strokovnost ter razvita spretnost in psihofizične sposobnosti, ki si jih je delavec pridobil oz. razvil zlasti z uspešnim opravljanjem del oz. nalog in s trajnim izobraževanjem ob delu, ter je z doseženimi delovnimi uspehi dokazal, da je usposobljen za opravljanje teh del oz. nalog.

Da boste seznanjeni z dopolnitvijo Pravilnika o delovnih razmerjih, objavljamo dodatno VI. poglavje v celoti:

VI. UGOTAVLJANJE DELOVNE ZMOŽNOSTI

85. člen

Delovna zmožnost delavca je tista pridobljena strokovnost ter razvite spretnosti in psihofizične sposobnosti, ki si jih je delavec pridobil oz. razvil zlasti z uspešnim opravljanjem del oz. nalog in s trajnim izobraževanjem ob delu, ter je z doseženimi delovnimi uspehi dokazal, da je usposobljen za opravljanje teh del oz. nalog.

86. člen

V temeljni organizaciji so z razvidom del oz. nalog določena dela oz. naloge, za opravljanje katerih se lahko sprejme delavec, za katerega se ugotovi delovna zmožnost za opravljanje določenega dela oz. nalog.

Ugotovljena delovna zmožnost za opravljanje določenih del oz. nalog, ki se ugotavlja po določilih tega pravilnika, se ne izenačuje z verificirano strokovno izobrazbo, ampak kot sposobnost za opravljanje določenih del oz. nalog.

87. člen

Z delom pridobljena delovna zmožnost lahko praviloma nadomesti le eno stopnjo manjkajoče strokovne izobrazbe. Z delom pridobljena delovna zmožnost ne more nadomestiti strokovne izobrazbe za delavce s posebnimi pooblastili in za dela, kjer je strokovna izobrazba predpisana z zakonom.

88. člen

Delavec, katerega delovna zmožnost se ugotavlja, mora uspešno opravljati dela oz. naloge določen čas, ki je določen za vsako stopnjo sestavljenosti dela. Delavec pa mora imeti najmanj dvakrat toliko delovne prakse, kolikor bi trajalo verificirano izobraževanje.

Delovno zmožnost delavca ugotavlja posebna komisija, ki šteje 5 članov, ki jih imenuje delavski svet izmed delavcev temeljne organizacije ali izven nje.

Komisija mora pred ocenjevanjem oceniti rezultate dela delavca v določenem času, pri čemer upošteva tudi samostojnost, učinkovitost pri delu in sposobnost za opravljanje vseh zahtev, ki se pojavljajo pri opravljanju njegovih del oz. nalog.

89. člen

Z delom ugotovljena delovna zmožnost se ugotavlja za določen delokrog del in nalog na naslednje načine:

- s strokovno oceno rezultatov dela po razvidu del in nalog,
- s preizkusom zmožnosti delavca, kako opravlja določena dela oz. naloge (preizkus se opravi praktično in teoretično),
- z oceno pismene naloge kandidata oz. izdelki, ki jih je izdelal,
- s preizkusom določenih izobraževalnih programov v verificiranih izobraževalnih institucijah (npr. tuj jezik, matematika ipd.).

90. člen

Komisija pripravi predhoden program ugotavljanja delovne zmožnosti in ga predloži kandidatu.

Kandidat ima pravico po preteku določenega časa ponavljati preizkus, če pri prvem preizkusu ni uspel. Kandidat, ki ni zadovoljen z odločitvijo komisije, ima pravico zahtevati varstvo pravice. Če delavski svet delavčevi zahtevi ugodí, se opravi preizkus pred razširjeno komisijo.

Delavcu se izda pismeno potrdilo o ugotovljeni delovni zmožnosti.

91. člen

Vsak delavec ima pravico, da se oceni njegova z delom pridobljena delovna zmožnost.

Delavec mora podati zahtevo komisiji za delovna razmerja, ki odloči o upravičenosti ugotavljanja delovne zmožnosti. Če komisija zavrne zahtevo, ima delavec pravico zahtevati varstvo pravice.

Na zahtevo delavca se mora njegova delovna zmožnost ugotavljati v 6 mesecih.

Delavec ima pravico, da v primeru neuspeha zahteva ponovno preizkus delovne zmožnosti v roku 12 mesecev.

DIV

Spremembe in dopolnitve zakona o varstvu pri delu SR Slovenije

Skupščina SR Slovenije je na seji družbenopolitičnega zbora že junija letos sprejela zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o varstvu pri delu. Ker so te spremembe in dopolnitve pomembne tudi za Papirnico Vevče oz. njene temeljne organizacije, njihova vodstva in odgovorne delavce v TOZD, želimo z njimi seznaniti tudi bralce »NAŠEGA DELA«, predvsem tiste, ki z njimi dobivajo nove naloge in odgovornosti v zvezi z varstvom pri delu.

Zakon o varstvu pri delu SR Slovenije nam je znan, saj smo prečiščeni pravilnik tega zakona sprejemali v vseh naših TOZD v letošnjem letu. Daljša praksa izvajanja določil zakona je dokazala, da so na sedanji stopnji razvoja, posebno pa pri integracijskih procesih in zagotavljanju varnih in zdravih delovnih pogojev, potrebne nekatere dopolnitve. Te dopolnitve nalagajo večje odgovornosti tistim, ki sklepajo pogodbe z drugimi DO in z zasebnimi delodajalci ter tistim, ki tako delo organizirajo, vodijo in nadzorujejo.

Namen teh določil je predvsem v zagotovitvi večje varnosti pri opravljanju del in večji odgovornosti do spoštovanja predpisov iz varstva pri delu in svojega lastnega varstva. Za nespoštovanje predpisov iz varstva pri delu so predpisane višje kazni.

Najpomembnejše dopolnitve zakona so naslednje:

— kadar na delovišču v organizaciji združenega dela delajo tudi delavci zasebnih delodajalcev, je dolžna TOZD v pismeni dogovor vključiti tudi varstvo pri delu teh delavcev in dolžnosti teh zasebnih delodajalcev;

— OZD, ki na podlagi sklenjene pogodbe o kooperaciji odda zasebnemu delodajalcu posamezna dela, mora pred začetkom izvajanja del o vsakem takem delu pismeno obvestiti pristojni občinski organ inšpekcije dela ter prijaviti občinskemu organu inšpekcije dela in pristojnemu organu javne varnosti vsako smrtno, hujšo in kolektivno nesrečo pri delu ter vsak pojav, ki lahko spravi v nevarnost življenje delavcev pri delu.

Pri kazenskih določbah pa zakonodajalec predpisuje nove in višje kazni in sicer se z denarno kaznijo od 500 do 50.000 dinarjev kaznuje organizacija združenega dela in druga pravna oseba:

— če v pismenem dogovoru o organiziranju in zagotavljanju varstva pri delu na skupnem delovišču ne vključi tudi varstva pri delu delavcev, zaposlenih pri zasebnem delodajalcu in njihovih dolžnosti v zvezi s tem;

— če pismeno ne obvesti pristojni organ o delu, ki ga odda zasebnemu delodajalcu na podlagi sklenjene pogodbe o kooperaciji.

Z denarno kaznijo 1000 dinarjev (prej 100 dinarjev) se kaznuje za prekršek takoj na mestu organizacija združenega dela ali druga pravna oseba (mandatna kazen):

— če dopusti, da se dela, ki bi se morala opravljati pod nadzorstvom, opravljajo brez nadzorstva ali se ne opravljajo tako, kot določajo predpisi o varstvu pri delu oziroma navodila proizvajalca za določeno delovno pripravo ali napravo;

— če pri delu ne zagotovi uporabe predpisanih sredstev in opreme za osebno varstvo pri delu;

— če ne poskrbi, da so delovne priprave in naprave v brezhibnem stanju in da se uporabljajo namensko;

— če dopusti, da delavec dela pod vplivom alkohola.

Za vse navedene izpustitve varnostnih predpisov se z denarno kaznijo 500 dinarjev kaznuje tudi odgovorna oseba v organizaciji združenega dela. Izreče in izterja jo takoj na mestu inšpektor dela.

Za enake prekrške kaznuje inšpektor dela zasebnega delodajalca z denarno kaznijo 1000 din.

Dopolnitev zakona predpisuje novo, desetkrat višjo kazen (mandatno) tudi za vsakega delavca, ki kljub poprejšnjim opozorilom ne uporablja namensko sredstev in opreme za osebno varstvo pri delu, ali če namensko odstrani z delovne priprave varnostno napravo. Višina te kazni je 500 dinarjev (prej 50 dinarjev).

V. J.

Varčuj z energijo

Vabimo te, da sodeluješ pri štednji pare, elektrike in vode, saj stane:

- kg pare 0,4 din,
 - 1 kWh elektrike 0,97 din,
 - 1000 l tehnološke vode 1,28 din,
 - 1000 l pitne vode 6,40 din,
 - 1000 l kondenzata 30 din.
- Ali veš, da moramo za izdelavo 1 kg papirja proizvesti ali oskrbeti povprečno:
- 6 kg pare,
 - 0,9 kWh elektrike in
 - 73 l vode.

S tvojim sodelovanjem bi se lahko specifična poraba še zmanjšala! Dogovorili smo se, da bomo v letu 1980 proizvedli 67.105 ton papirja. Če papirja ne izdelamo do konca (izmet) in ga ne prodamo, vloženo energijo zavržemo!

Pomisli še na naslednje:

- da ena nekoristno prižgana svetilka porabi povprečno na dan do 5 din električne energije;
- da skozi cev debeline 25 mm steče na dan do 61,4 din tehnološke vode;
- da 1 liter izgubljenega kondenzata, ki se ne vrne v toplarno, pomeni izgubo 0,03 din;
- da neustrezno nastavljeni kondenzni lonec dnevno ne

izrabí pare, ki je vredna 16,3 din;

— da pri majhni netesnosti parne glave na papirnem stroju nepovračljivo izpihava v okolico za 32 din pare, pri tem pa se ustvarjajo še za delavca neugodni temperaturni pogoji.

Tvoj delovodja oz. predpostavljeni ima gradivo, ki podrobno obravnava pomanjkljivosti v tovarniški energetski porabi in ukrepe za štednjo in večjo ekonomizacijo energetskih virov. Seznaní se s tem!

Omenjeno gradivo lahko dobiš tudi v energetskem oddelku (int. tel. št. 284).

Veseli bomo tvoje sleherne dopolnitve programa in sodelovanja! Razmisli o vsem tem in se nam pri štednji energetskih virov pridruži, saj pomeni energetski prihranek tudi večji ostanek dohodka delovni organizaciji in posredno tudi tvoj večji osebni dohodek.

SODELUJ PRI ŠTEDNJI PARE, ELEKTRIKE IN VODE! — VARČUJ S PARO, ELEKTRIKO IN VODO!

Energetski oddelek

Tudi mi smo prešli na avtomatsko obdelavo osebnih dohodkov

Od 1. septembra dalje vodimo obračun osebnih dohodkov z računalnikom.

Gotovo ste vsi opazili, da nam računalniški način obdelave nudi veliko več informacij.

Bistvene novosti računalniške obdelave osebnih dohodkov so:

- Finančna in kadrovska služba imata vse potrebne podatke.
- Obračunski list osebnih dohodkov prikazuje poleg dosedanjih podatkov še obračunane prispevke po stopnjah (odstotkih) in zneskih, po namenu za posamezne interesne skupnosti (SIS) in to ločeno za redno delo in dopolnilno delo (nadure).
- Za nadomeščanje na višjih delovnih nalogah je prikazan ob-

račun OD na posebnem listu (specifikaciji), ki je vključen v osnovni obračunski list.

— Vsa nadomestila OD kot so: redni letni dopusti, izredni dopusti, vojaške vaje in drugo, so obračunani na osnovi povprečnega OD v zadnjih treh mesecih. Povprečna urna postavka je prikazana na obračunskem listu.

— Dodatek za delovno dobo se obračunava za tekoči mesec, zato je v mesecu septembru ta dodatek obračunan za september in tudi za avgust, za tiste, ki so do njega upravičeni.

— Boleznina v breme podjetja do 30 dni se obračunava kot dohodek s tem, da je 100 % urna po-

stavka prikazana na obračunskem listu.

— Regres za prehrano (boni) je obračunan na osnovi dejansko opravljenih ur in nadur v tekočem mesecu.

— Odtegljaji, tj. članarine, samoprispevki, posojila in drugo so v obračunskem listu prikazani posamezno.

Za pojasnila morebitnih napak ali nejasnosti se zglasite:

v zvezi z osebnimi dohodki v finančni službi — oddelek za obračun OD,

v zvezi z odtegljaji v blagajni, v zvezi z matičnimi podatki (datoteko) pa v kadrovski službi.

Aktualni problemi organizacije in planiranja razvoja dela in množične inventivne dejavnosti

Izvillečki sklepov posvetovanja

Podpisniki družbenega dogovora o inovacijah in vsi drugi udeleženci posvetovanja ugotavljajo, da je razvoj na vseh področjih družbenega dela pogoj za našo nadaljnjo socialistično, samoupravno rast in neodvisnost. Pri tem je inovacija, ki vključuje razvojne napore od začetne izvirne misli v raziskovalnem in množičnem ustvarjalnem delu prek načrtnega raziskovanja v izbrani smeri do prenosa dosežkov v proizvodnjo in družbeno prakso, temeljni dejavnik napredka.

Spodbujajoči družbeni odnos do ustvarjalnosti je temelj ne le usklajenih medsebojnih odnosov delavcev v združenem delu, temveč tudi stabilnega poslovnega uspeha. Intenziviranje proizvodnih procesov z večanjem znanja v strukturi dela je za Slovenijo še posebej pomembno zaradi omejenih surovinskih in energijskih virov ter prostorskih zmogljivosti.

Napori za večanje storilnosti morajo biti usmerjeni v ustvarjalno izboljševanje tehnologije, organizacijo dela in poslovanja ter v povezovanje in načrtno delitev dela na samoupravno dogovorjenih osnovah. Zato je potrebno preiti od posamičnih kratkoročnih akcij za stabilizacijo na sistematično večanje produktivnosti po ustvarjalni poti.

Poročila podpisnikov družbenega dogovora o inovacijah, pa tudi prispevki predstavnikov OZD

na posvetovanju dokazujejo, da smo dosegli v sedanjem srednjeročnem planskem obdobju pomembne rezultate na področju razvojnega dela in množične inovacijske dejavnosti. V združenem delu beležimo vse večje število ne le manjših, ampak tudi večjih inovacij. OZD so v velikem številu uredile samoupravne splošne akte s področja inovacij, stališča sindikatov do razvijanja in organiziranja inovacijske dejavnosti so s svojo usmerjevalno vlogo prispevale k pravilnejšemu pojmovanju kategorije posebnega nadomestila in tudi k pravilnejšemu odnosu do vrednotenja dela raziskovalcev in razvojnih delavcev, vse bolj se uveljavljajo tudi razna družbena priznanja delavcem za njihove dosežke na področju ustvarjalnosti.

Kljub doseženim pozitivnim premikom pa udeleženci posvetovanja ugotavljajo, da je doseženi nivo razvojno raziskovalnega dela in množične inovacijske dejavnosti še vedno na tako nizki stopnji, da predstavlja v sedanjem trenutku gospodarskega in družbenega razvoja resno oviro za realizacijo naših teženj na področju gospodarjenja. V naše gospodarstvo sicer uvajamo vse več tehnološko zahtevnih proizvodov, vendar predvsem na osnovi tuje tehnologije, pri tem je osvajanje teh tehnologij prepočasno, pa tudi nadaljnje lastno razvijanje je nezadostno. Da-

nes je že skoraj polovica proizvodnj na temelju tujih licenc, v tehnološko zahtevnih proizvodnjah pa še mnogo več. S premajhno prisotnostjo lastnega ustvarjalnega dela v razvojnih procesih naše družbe izgublamo enega najdragocenejših razvojnih impulzov, ki ni le eden najpomembnejših razvojnih dejavnikov sodobnega gospodarstva, ampak tudi pomembna dimenzija humanizacije dela v samoupravni socialistični družbi.

Izhajajoč iz sprejetih družbenih dokumentov o inovacijski dejavnosti in ugotovitev v poročil-

Člani izvršnega odbora II. osnovne organizacije ZS so na 7. redni seji sklenili, da se ob prehodu iz prve v drugo izmeno tiskarski stroji ne smejo ustavljati, pač pa se morajo posadke menjavati pri tekočem stroju.

To je sklep, ki ga lahko samo pohvalimo, saj je izkoristek učinkovitih ur tako boljši, produktivnost višja in tudi poraba energije se s tem zmanjša. Upamo, da bo sklep sindikata TOZD VETA tudi realiziran, saj je tak način v času stabilizacije gospodarstva še kako pozitiven.

lih vodij tematskih skupin na posvetovanju, so sprejeli udeleženci naslednja priporočila podpisnikov družbenega dogovora o inovacijah, OZD in ostalih samoupravnih organizacij in institucij za nadaljnje aktivnosti pri pospeševanju inovacijske dejavnosti:

1. Večina ključnih sistemskih družbenoekonomskih odločitev in ukrepov mora v prihodnje upoštevati oz. vključevati elemente, ki bodo stimulirali in pospeševali inovacijsko dejavnost in uveljavljali inovacijski način reševanja razvojnih, poslovnih in drugih problemov.

OZD so danes premalo ali pa sploh niso stimulirane, da bi večji dohodek iskale v inovacijah. V sedanjih pogojih nima OZD, ki uvaja lastne tehnološke rešitve, nobenih prednosti pred tistimi OZD, ki brez lastne kadrovske in razvojne osnove kupujejo licence, kar je v prvi fazi neprimerno laže, saj riziko uvajanja nove tehnologije prevzame tisti, ki je tehnologijo prodal.

Zato je potrebno razviti celovitejši sistem družbenoekonomskih ugodnosti za tiste, ki razvijajo inovacije in nosijo rizik, hkrati pa zavezati tiste, ki uvažajo tehnologijo, da morajo imeti razvojno raziskovalno dejavnost na stopnji, ki bo zagotavljala inovacijo kupljene licence.

2. Banke morajo skupaj z Raziskovalno skupnostjo Slovenije in združenim delom zagotoviti nemoteno kreditiranje razvoja inovacijskih dosežkov zaradi večje rizičnosti inovacijskih procesov. To velja še zlasti zaradi izpada sredstev Raziskovalne skupnosti Slovenije, ki so bila doslej namenjena za kreditiranje prenosa raziskovalnih dosežkov v družbeno prakso.

Udeleženci posvetovanja predlagajo, da se ugotovijo možnosti za ustanovitev inovacijske banke, ki bi prevzela rizični del financiranja inovacij.

Za vlaganja v osnovna sredstva, za prenos domačih inovacij v proizvodnjo, naj dobi OZD pravico do ugodnejših kreditov; vrednost inovacij naj se upošteva kot del lastne udeležbe pri financiranju. Krediti naj bi bili z

nižjo obrestno mero in daljšimi odplačilnimi roki.

3. Srednjeročni in letni plani OZD morajo biti pripravljeni tako, da bodo zajemali tudi razvojne naloge, iz katerih bo mogoče razbrati probleme tekoče in nove proizvodnje. S temi nalogami in problemi morajo biti seznanjeni delavci v TOZD. Za izvedbo teh nalog naj OZD uporabijo tudi javne razpise in razglase. S tem bomo dosegli, da bo ustvarjalnost delavcev veliko bolj kot doslej usmerjena v reševanje razvojnih nalog lastne OZD.

Za uresničevanje razvojnih ciljev je zato potrebno, da imajo TOZD in njihove asociacije na vseh področjih združenega dela srednjeročni načrt svojega razvoja z opredelitvami raziskovalnega dela, prenosa tehnologije in drugih razvojnih elementov. Za snovanje zamisli za dolgoročni razvoj pa morajo imeti OZD oz. panoge in dohodkovne celote okvirne idejne načrte dolgoročnega razvoja.

Za strokovno pripravo predlogov ter za izvajanje sprejetih usmeritev so posebej odgovorni vodstveni in vodilni delavci.

4. Pri izvajanju investicijske politike moramo jasno opredeliti, kako bomo zagotavljali v bodočih programih uvajanje lastnih raziskovalnih dosežkov v družbeno prakso. Delež lastnega znanja mora biti tudi eden od kriterijev prednostnih investicij v naslednjem srednjeročnem planskem obdobju.

5. V SRS je nujno čimprej izdelati enotno metodologijo in točnejše navodilo za zajemanje stroškov in učinkov inovacij v OZD, prav tako se je potrebno v okviru podpisnikov družbenega dogovora o inovacijah dogovoriti, da se uvede enoten sistem statističnega spremljanja nastalih in uporabljenih inovacij kot sestavni del družbenih informacij, kar nam bo omogočalo, da bomo razpolagali s točnejšimi podatki o razvoju inovacijske dejavnosti.

Nadaljevanje vsebinskih povzetkov bomo zapisali v naslednji številki NAŠEGA DELA.

Ciril Zupančič

Človek človeku?

V naši družbi, ki se je že v precejšnji meri skomercializirala, že dlje časa opažamo odnose med ljudmi, ki niso na dostojni ravni, še manj pa v skladu z našimi socialističnimi samoupravnimi načeli.

Tudi v naši delovni organizaciji jih najdemo. Res je sicer, da velika večina zaposlenih v naši DO želi in tudi sodeluje tovariško med seboj. Vendar pa so izjeme, ki iščejo svoj užitek v težavah in trpljenju drugih, posebno še, če so to stanje povzročili sami.

Kam tovariši, kam nas peljejo igre posameznikov, ki v zadovoljstvo svojih nizkih moralnih vrednot intrigirajo, se poslužujejo posameznikov, samoupravnih organov in drugih institucij za dosego svojih osebnih ciljev — nekoga za vsako ceno prizadeti, ogroziti njegovo eksistenco, ogroziti celo družinsko skupnost?

Kaj mislijo ti ljudje, ki običajno sami nimajo briljantne preteklosti, še manj pa sedanjosti? Komu služi pridobivanje priljubljenosti s prodajo cenenih uslug preprostim, nič hudega slutečim ljudem, ki prav kmalu postanejo orodje v rokah posameznikov za uveljavljanje njihovih podlih ciljev? S kakšno pravico uporablja posameznik svoj družbenopolitični položaj tako v delovni organizaciji kot v krajevni skupnosti za blatenje in onemogočanje drugih ljudi?

In koliko časa potrebuje naša družba, da takim ljudem prepreči njihovo zlonamerno delo s ciljem potešitve mržnje, ki gre včasih že v tak obseg, da se ponuja dvom o duševni prištevnosti?

Kam pelje tako početje, saj vendar vemo, da mržnja in sovražstvo do sočloveka, da dolgoletnega sodelavca ali bližnjega pelje samo v postopno uničevanje samega sebe, obenem pa lahko povzroči sočloveku neprecenljivo škodo?

Prepričani smo lahko vsi, da takšno početje v veliki meri škoduje delu v delovni organizaciji in v družbenopolitični aktivnosti. Veliko stvari se da in se mora urediti normalno, po poti, dostojni človeka. To še posebej velja za urejanje problemov v delovni organizaciji med sodelavci. Z dobro

voljo, s pametnim nasvetom, prijazno besedo in trezno mislijo lahko naredimo veliko več in boljše kot doslej. Z napadalnim odnosom pa se ljudje čutijo ogrožene in učinek je ravno nasproten.

Veste, ta zapis ni napisan v lastno zadovoljstvo, ampak v premislek marsikomu, ki bo v njem našel samega sebe. In če bo pričel razmišljati, bo morda le spoznal,

da je njegov odnos do soljudi nevreden človeka in dobe, v kateri živimo. Morda se bo streznil in postal ČLOVEK. V nasprotnem primeru pa se mora zavedati, da čas vedno prinese svoje in da bo naša družba take ljudi izločila, prikazala njihov pravi obraz, ali pa se bodo s svojimi ničvrednimi dejanji in brezobzirnostjo ter karizmom sami »požrli«.

Ne, ta lepota ni postala gola zaradi zgodnje jeseni; kar posušila se je in danes je ni več

Povabilo upokoencem

Samoupravni organi delovne organizacije Papirnice Vevče vabijo vse upokoence — papirničarje na skupno srečanje ob dnevu republike.

Letošnje tradicionalno srečanje bo malce drugačno od prejšnjih, a naj zaenkrat ostane to še skrivnost, saj bo tako bolj zanimivo.

21. novembra 1980 se torej dobimo v Kulturnem domu Vevče, seveda pa boste vsi prejeli tudi pismena vabila.

Vabljeni!

Ali smo pripravljeni na usmerjeno izobraževanje

IZOBRAŽEVANJE PRED VSTOPOM V DELO je namenjeno mladim po končani osnovni šoli oz. osnovnošolski obveznosti. Usmerjeno izobraževanje odpira možnost srednjega izobraževanja celotnemu mlademu naraščanju. Take (in celo večje) so v naši republiki vpisne zmogljivosti organizacij, ki izvajajo srednje izobraževanje.

Pred nedavnim je komaj polovica mladih po končani osnovnošolski obveznosti nadaljevala študij v srednjih šolah (med zaposlenimi je že zdaj polovica takih, ki nimajo strokovne izobrazbe, pač pa so se usposobili za delo na samem delu), v prihodnje pa bo srednje strokovno izobraževanje pred vstopom na delo postalo pravilo.

Srednje izobraževanje pred vstopom na delo postaja pravilo

IZOBRAŽEVANJE — DELO

Zdaj, ko se znanost, tehnika in družba pospešeno razvijajo, si v mladosti ne moremo pridobiti dovolj znanja za vse življenje: **izobrazba se hitro stara in jo moramo znova dopolnjevati in osvežiti.** Zato postaja IZOBRAŽEVANJE OB DELU stalna potreba vseh področij dela in poklicev. Z izobraževanjem ob delu si pridobivajo izobrazbo marsikateri, ki v mladosti za to niso imeli možnosti. Izobraževanje ob delu je tudi pogosto pot do višje izobrazbene ravni in usposobljenosti, ki omogoča delavcu, da prevzame zahtevnejša dela in naloge.

Pri izobraževanju ob delu redno opravljamo — v celoti ali vsaj delno — svoje delovne obveznosti, težišče študija pa je največkrat v prostem času. Izo-

braževanje in delo potekata torej vzporedno.

Izobraževanje ob delu — vzporednost dela in izobraževanja

DELO — IZOBRAŽEVANJE

Pri iskanju novih poti v permanentnem izobraževanju in vzgoji je nastala zamisel o POVRATNEM IZOBRAŽEVANJU. Imenujemo ga tudi IZOBRAŽE-

Povratno izobraževanje — menjavanje obdobj izobraževanja in dela

IZOBR. — DELO — I — D — I — D

Po pridobitvi temeljne splošne in strokovne izobrazbe naj bi se mladi zaposlili, se ustvarjalno uveljavili v delu in samoupravljanju ter se ekonomsko osamosvojili. Izobraževanje za pridobitev strokovne izobrazbe naj bi trajalo dalj časa le pri tistih poklicih, kjer se zaradi zahtevnosti dela izobraževanje lahko konča šele na višji in visoki šoli (npr. učitelj osnovne šole, učitelj srednje šole). V drugih primerih naj bi se izobraževanje končevalo že na prejšnjih stopnjah in ravneh. Vsaka stopnja je — skupaj z delovnimi izkušnjami — podlaga za naslednjo.

Tako zamišljeno usmerjeno izobraževanje daje vsakomur temeljno poklicno izobrazbo, nato pa mu odpira pot navzgor vse do akademskega naslova, če ima za to potrebne sposobnosti, lastnosti in voljo do učenja. **Izobraževanje ni več dota, ki jo dajejo starši otrokom in pravica, ki jo daje družba občanom; izobraževanje na višjih ravneh postane pravica,**

VANJE IZ DELA, ker udeleženci za določen čas prekinjajo delo in se vračajo iz dela v redno izobraževanje. Po zamisli o povratnem izobraževanju naj bi se izobraževanje v mladosti ne vleklo predolgo, ampak naj bi raje potekalo v več zaporednih stopnjah. Namesto dolgotrajnega izobraževanja v mladosti, ki se pri zahtevnih ravneh podaljšuje v zrele leta in predolgo odлага vstop mladih v delo, ponuja povratno izobraževanje nov model: menjavanje obdobj izobraževanja in dela.

ki si jo je treba pridobiti z uspešnim delom in z odgovornostjo do tistih, ki omogočajo delavcu nadaljnje izobraževanje.

Izobraževanje pred vstopom na delo, ob delu ter iz dela so torej enakovredne poti do strokovne izobrazbe, enakovredni načini izobraževanja. Pri zahtevnejšem študiju, kadar so po vzgojnoizobraževalnih programih in zahtevah dela potrebne prejšnje delovne izkušnje, imata izobraževanje ob delu in izobraževanje iz dela prednost.

Zakon o usmerjenem izobraževanju poudarja že doslej veljavno pravilo:

— da mora biti pridobljena izobrazba enakovredna, ne glede na pot, po kateri si jo je kdo pridobil,

— enakovrednost je nujen pogoj za enakopravnost diplom, doseženih z izobraževanjem pred vstopom na delo, ob delu ali iz dela.

(Se nadaljuje)
DIV

Dvajset nasvetov kadilcem, ki želijo prenehati kaditi (svetujejo kardiologi)

Preizkusiti je treba vsak nasvet in izbrati tistega, ki vam najbolj ugaja.

1. Registrirajte čas, ko boste pokadili cigareto (cigaro) ali ste jo hoteli prižgati. Odgovorite si, kako nujno je bilo to cigareto pokaditi tisti trenutek. To vam ne bo samo pomagalo maksimalno zmanjšati število pokajenih cigaret, temveč tudi registrirati, kdaj je sla po kajenju najmočnejša, določiti »najpotrebnejšo cigareto (cigaro) dneva« in v ugodni situaciji skoncentrirati vse svoje sile in se odvaditi kaditi.

2. Na listu papirja sestavite spisek osebnih težav, ki vam narekujejo odpoved kajenja. V skrajnem primeru pogledajte zjutraj in zvečer ta spisek in ga po potrebi zamenjajte in dopolnite.

3. Takoj določite datum, kdaj boste za stalno nehali kaditi. Datum naj bo posvečen rojstnemu dnevu, datumu poroke, godu ali drugemu pomembnemu dogodku. Od tega časa je potrebno trajno nehati kaditi in ne iščimo vzroka za novi datum, da bi začeli ponovno s kajenjem.

4. Sami določite, ali boste povsem nehali kaditi ali pa postopno. Če ste se odločili za postopno prenehanje, potem se morate odvajati po nekem načrtu vse do prenehanja (npr. vsak dan kaditi 2 cigareti (cigari) manj, ali pa zmanjšati vsak 5. dan količino cigaret za eno tretjino).

5. Če čutite stalno potrebo po kajenju, je najboljša prenehanja naenkrat. Dan ali dva pred prenehanjem pokadite 1 ali 2 cigareti več kot običajno. Na ta način prenasitite telo z nikotinom in drugimi strupenimi snovmi tobaka, sami pa občutite strupeno delovanje nikotina na vaš organizem in se lažje odvadite kaditi.

6. Če vas moti delo, potem se odločite, da boste prenehali na prosti soboto, v nedeljo, na praznik ali na dopustu.

7. Ne kupujte več zavitkov naenkrat. Ko prenehate kaditi en zavojček, ne pričnite nikoli več drugega. Enostavna rešitev: **zavijte mimo trafike.**

9. Vsako jutro podaljšujte disciplinirano čas nekajenja.

10. Določite si skrajni termin kajenja; takih terminov naj bo čimmanj in naj preprosto izginejo.

11. Ne nosite cegaret s seboj. Spravite jih kamorkoli ali jih uničite.

12. Odstranite iz stanovanja in iz pisarne pepelnike, vžigalnike — sploh vse, kar spominja na kajenje.

13. Pokadite samo polovičko cigarete.

14. Ne kadite, kadar gledate televizijo.

15. Poizkusite zamenjati cigareto s telovadbo, z lažjimi sprehodi, s sprehodi po delu. Ne kadite med jedjo posebno, če je obrok visokokaloričen: masten, sladak, močan.

16. Bolj pogosto obiskujte kino, gledališče, sploh prostore, kjer je kajenje prepovedano.

17. Nikar ne trobite naokoli: Nehal sem kaditi, ali: Poskušam se odvaditi kaditi.

Naredite to sami odločno in po tihem!

18. Najdite si partnerja, s katerim bosta skupaj nehala kaditi. Poskusite odvaditi še koga v bližini, posebno vašo soprogo, sestro, itd.

19. Ne kričite: nehal sem kaditi povsem — za vse večne čase. Sami zase nehajte danes, jutri, pojutrišnjem — stalno.

20. Ko nehate kaditi, zbirajte vsak dan denar in na koncu tedna denar preštejte; opazili boste ekonomsko potratu, ki pa se ne da primerjati z okvaro zdravja.

»Nimam dovolj denarja pri sebi,« sem priznal. Namrščil se je in že sem bil pripravljen za dolgo, mokro pot domov. Tedaj je rekel sprevodnik:

»Kolo je videti čisto novo.«

»Saj tudi je,« sem odgovoril.

»Potem pa ga lahko vzamete s seboj v voz,« je odločil. »Otroci pod šest let imajo namreč prosto vožnjo.«

Uvidevnost pa taka!

Anekdota

Ko sem bil z novim kolesom prvič na izletu, se je nebo nena doma zmrčilo in padle so prve kaplje. Ker sem vedel, da pred nevihto ne bom dospel do doma, sem se hotel odpeljati z avtobusom. Na vso srečo sem imel pri sebi dovolj denarja za vozovnico. »Lahko vzamem kolo s seboj v voz?« sem vprašal sprevodnika.

»No,« je rekel, »če vzamete še eno vozovnico, bo že šlo.«

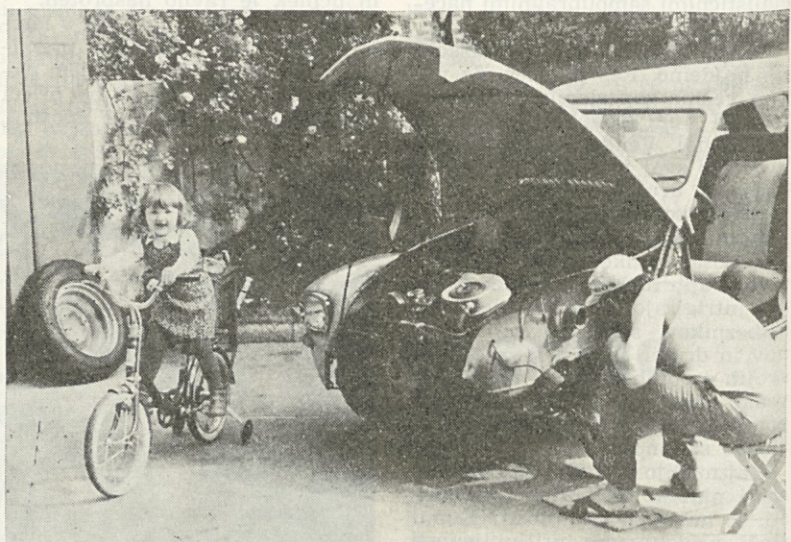
Foto vesti

Se vedno velja staro pravilo: dinar na dinar palača, zrno do zrna pogaja. Gojenci VVZ Vevče so se pri zbiranju starega papirja tudi tokrat dobro odrezali. Takšne in podobne akcije moramo vsi krajanje idejno in delovno podpirati (foto Ciril Zupančič)

Detajl iz športnega parka Slavija nam da misliti, da je potrebno še marsikaj postoriti za lepši izgled in privlačnost parka (foto Ciril Zupančič)

Naši pločevinasti konjički so iz dneva v dan dražje prevozno sredstvo. Zato je še kako dobrodošlo, če znaš kaj sam »porihtati« saj, KAR NAREDIS SAM, NI TREBA PLACATI DRUGIM (foto Ciril Zupančič)

Stare vevške stanovanjske hiše so dobile novo podobo in prav je tako. Nadelo so jim jo delavci Staninvesta (foto Ciril Zupančič)

Dr. Boris Moškon

Seminar za organizatorje športne rekreacije

Zveza sindikatov Slovenije — center za družbeno izobraževanje — je priredil v Poreču 10-dnevni seminar za organizatorje športne rekreacije. To je bil prvi del seminarja, na katerem so se tečajniki seznanili s teorijo in metodiko športne rekreacije, s športno medicino, organizacijo telesne kulture v SRS in oblikami letne športno-rekreativne dejavnosti delavcev. V drugem delu seminarja, ki bo trajal 3 dni in sicer v zimski sezoni, pa se bodo udeleženci seznanili z oblikami športno-rekreativnih dejavnosti v zimskem času.

Seminar prvenstveno ni bil namenjen profesionalnim kadrom,

tila neprestano in močno obremenjena,

— psihofizično utrujenost, za katero je značilno upadanje motoričnih lastnosti (moč, vzdržljivost, gibljivost itd.) in funkcionalnih lastnosti (neprilagodljivost srca, ožilja in dihal na obremenitve),

— prevelika telesna teža kot posledica premajhne »preskrbe« s kisikom, tako da zaužita hrana v mišicah ne izgori, ampak se nabira kot rezerva v obliki maščobe.

Kot posledica teh neprijetnosti so se pojavili določeni moteči dejavniki, ki nenehno kvarijo po-

lja. Vsak človek doseže vrh okoli 20. leta starosti in ta višek traja nekje do 30. leta, nato pa začne sposobnosti upadati (krivulja A v diagramu št. 2). Obdobje od rojstva do 20. leta je silno pomembno, saj je od njega odvisna absolutna višina razvoja.

Zdaj pa preidimo na sam pojem »rekreacija«. Beseda je latinskega izvora in pomeni v direktnem prevodu prenavo ali obnovo, v smiselni pomeni pa aktivni počitek, s katerim si človek obnavlja pri delu uporabljeno psihofizično energijo ter obnovi porušeno ravnotežje v svoji naravi.

Ukvarjanje s športno rekreacijo vpliva tudi na krivuljo biološkega razvoja posameznika. Če si človek v mladosti pridobi telesnokulturne navade, bo njegov vrh razvoja višji in tudi upadanje zmogljivosti v kasnejših letih bo mnogo počasnejše (krivulja B v diagramu št. 2).

Ukvarjanje s športno rekreacijo ima smisel le v primeru, če se z njo bavimo v prostem času najmanj dvakrat na teden. Aktivnosti morajo biti izbrane pravilno (nasprotno delovnemu procesu), obremenitev sme dosegati le 75 % (za razliko od športa 95—100 %). Optimalna obremenitev, ki se meri s frekvenco pulza, naj bi trajala vsaj 10 minut.

Glede na optimalno obremenitev delimo rekreativce v tri skupine in jih označujemo s frekvenco pulza:

- 1 skupina puls 110,
- 2 skupina puls 130,
- 3 skupina puls 150.

Puls je bil izbran kot merilo optimalne obremenitve zaradi tega, ker je v neposredni povezavi s prenosom kisika do porabnikov, to je mišic in zaradi tega, ker ga lahko vsak sam kontrolira.

Vsak, ki se želi ukvarjati s športno rekreacijo, mora predhodno opraviti zdravniški pregled, ki naj odgovori na dve vprašanji:

— Ali sem zdravstveno primeren za ukvarjanje s športno rekreacijo?

Kakšna je moja optimalna obremenitev (izražena s pulzom)?

Vsaka športno-rekreativna dejavnost mora biti razdeljena na 4 dele:

— ogrevanje, pri katerem se izvrši prilagoditev srca, ožilja in dihalnega sistema;

— priprava, pri kateri se izvrši tako imenovano razgibanje sklepov in mišic;

— jedro ure, v kateri se doseže in vsaj 10 minut vzdržuje optimalna obremenitev;

— zaključek pri katerem se obremenitev postopoma zmanjšuje.

V vsako športno-rekreativno aktivnost je potrebno vplesti elemente igre in družabnosti.

Naša delovna organizacija je na predlog komisije za šport in rekreacijo poslala na seminar 4 udeležence. Stroški seminarja so bili 2.380,00 din na udeleženca, priznan pa jim je bil za čas seminarja tudi izredni plačani dopust, s čimer smo se izognili izdaji potnih nalogov, kar je stroške udeležbe močno znižalo. Mislim, da bodo ta sredstva dobro nalozena le v primeru, če se bo športna rekreacija znotraj naše delovne organizacije še bolj razmahnila. Zato pozivam vse zaposlene, da se pričo redno udeleževati vseh razpisanih akcij športne rekreacije, tako, da bodo udeleženci seminarja pridobljeno znanje uveljavili tudi v praksi.

Vodja komisije za šport in rekreacijo pri konferenci OOPS

inž. Andrej Mikelj

Priprave urednice:

Za udeležence seminarja je bilo to deset dni trdega dela in močne volje in niti slučajno ni bilo podobno kakemu dopustu, kot je bilo mnenje nekaterih posameznikov. Žal se mora vedno najti kdo, ki s svojo nepreverjeno izjavo na najmanj primernem mestu obravnava negativno stvar, ki bi tudi njemu zelo koristile. Če je to še sindikalni aktivist, ki bi se moral v prvi vrsti zavesti pomena široke rekreacije je zgodba še bolj žalostna.

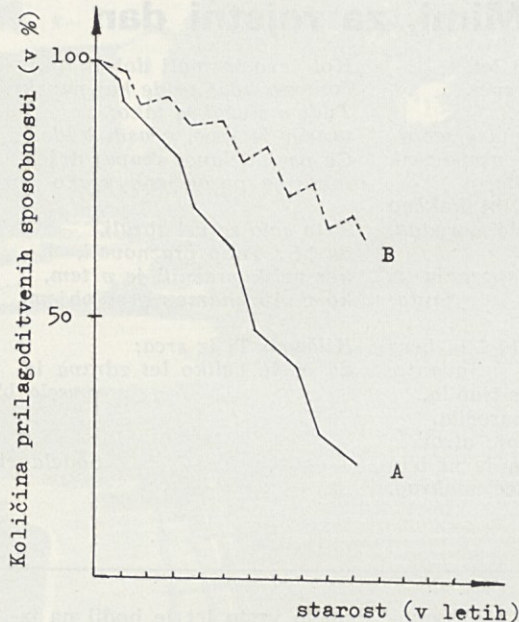

Diagram 1. Krivulja prilagoditvenih sposobnosti

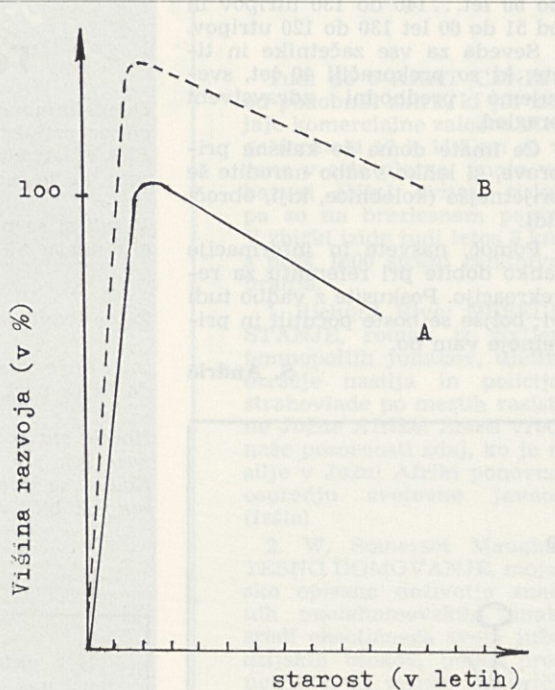

Diagram 2. Krivulja biološkega razvoja

ki se ukvarjajo s športno rekreacijo, saj se ti z vsebino seminarja seznanjajo med svojim študijem, niti ne dobrim ali vrhunskim športnikom kot nagrada za njihovo udejstvovanje. Bistvo seminarja je izobraževanje amaterskih organizatorjev športne rekreacije, ki bodo delovali v svojih ožjih delovnih sredinah, znali navduševati sodelavce za športno rekreacijo, jih pravilno usmerjali v določene aktivnosti in bodo sposobni organizirati katerokoli športno-rekreativno dejavnost.

Lik organizatorja športne rekreacije je povsem drugačen, kot si ga predstavlja večina ljudi. Predvsem ni potrebno, da bi bil vrhunski ali dober športnik. Za organizatorja so potrebne predvsem naslednje lastnosti:

- organizacijske sposobnosti,
- tehnično poznavanje disciplin,
- poznavanje psiholoških in pedagoških načel vedenja.

Z vsem tem pa so se udeleženci seminarja dobro seznanili in prejeli literaturo, ki jim bo pri njihovem delu v veliko pomoč.

Marsikateri bralec se bo vprašal, čemu je športna rekreacija sploh potrebna, zakaj jo družba toliko propagira in troši za to dejavnost veliko družbenih sredstev? Da bi na to odgovoril, bom poizkusil v kratkem razložiti pomen in vlogo, značilnosti in cilje športne rekreacije.

Razvoj znanosti in tehnike je način dela in življenja bistveno spremenil. Za delovni proces je značilna specializacija dela, ki je prinesla poleg povečane produktivnosti dela tudi naslednje, za človeka neprijetne pojave:

- monotonijo ali enoličnost,
- osamljenost oziroma zmanjševanje socialnih stikov s sodelavci,

— enostransko obremenitev, za katero je značilno, da določene skupine mišic sploh niso obremenjene, oziroma so določena ču-

čutje in razpoloženje delovnega človeka:

- nespečnost,
- živčnost,
- glavoboli,
- slaba biološka, psihična in socialna prilagodljivost.

Tudi način življenja nasploh se je močno spremenil. Urejevanje človekovega okolja (urbanizacija in preseljevanje (migracija) v drugo okolje je zmanjšalo komunikativnost med ljudmi, pretrgalo prvobitni človekov stik z naravo, ali pa ga postavilo v popolnoma drugo socialno okolje z njemu tujimi navadami, estetskimi vrednotami in kulturo. Tudi to ima negativne posledice za razvoj osebnosti:

- pasivnost (vedno manjša uporaba mišične energije),
- živčna obremenitev,
- prevelika telesna teža.

Vsi ti negativni in moteči dejavniki imajo za posledico, da se količina človekovih prilagoditvenih sposobnosti ne zmanjšuje samo zaradi staranja.

Poizkusimo to prikazati na diagramu št. 1.

Količina človekovih prilagoditvenih sposobnosti je podana že ob rojstvu. Količina je za vsakega človeka drugačna in je odvisna predvsem od dednosti. Zato količino ob rojstvu označimo s 100 %. S staranjem in pod vplivom raznih dogodkov se količina nezadržno zmanjšuje in se brez določenih aktivnosti ne more obnoviti. (Krivulja A v diagramu št. 1). Za primer navedimo podatek:

10 % večja teža kot je normalno, predstavlja 10 % večjo verjetnost obolenja srca in ožilja, 20 % večja teža, 20 % večjo verjetnost itd., tako da je verjetnost obolenja v linearni povezavi s povečano telesno težo.

Poglejmo še krivuljo biološkega razvoja vsakega človeka (diagram št. 2). Višina razvoja je odvisna od dednosti, vzgoje in oko-

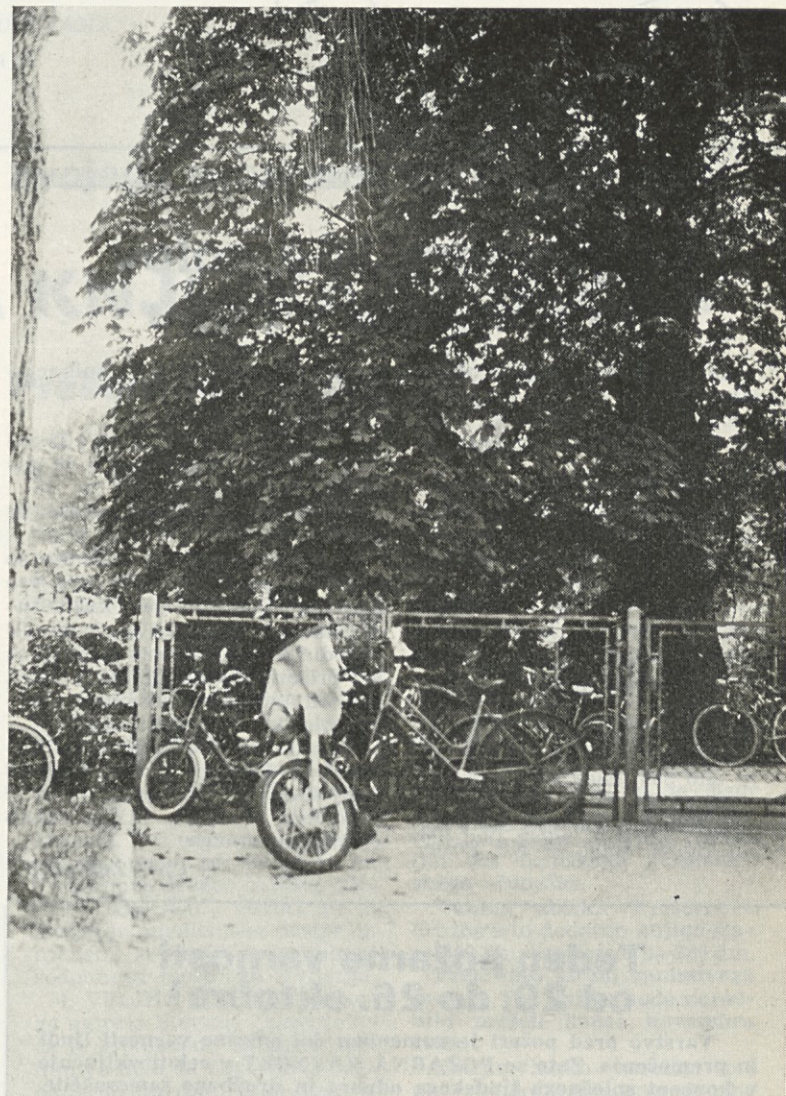
človek lahko z najrazličnejšimi aktivnostmi sprošča prenapete mišice ali prerazdražene živce, oblikuje aparat za gibanje, izostruje čutne sposobnosti, bogati socialne, moralne, intelektualne in estetske vrednote. Vendar je položaj človeka v dobi znanstveno-tehnološke revolucije tak, da je obremenjen predvsem njegov živčni sistem, medtem ko so mišice domala neaktivne. Pomanjkanje gibanja med delom in prostim časom vodi človeka v postopno propadanje. In ravno to postaja vodilni motiv, ki sili posameznika in družbo kot celoto k množičnemu udejstvovanju v športni rekreaciji.

Lahko postavimo trditev, da športna rekreacija s svojimi učinki na človekove psihofizične lastnosti pomaga dosegati sledeče posameznikove in družbene cilje:

- radost, sreča, zadovoljstvo,
- ohranjanje in izboljšanje zdravstveno stanje,
- ohranjanje in izboljšanje psihofizične lastnosti,
- ohranjanje in izboljšanje delovne sposobnosti,
- ohranjanje in izboljšanje obrambne sposobnosti,
- preprečevanje posamezniku in družbi škodljive pojave (alkohol, droge, kriminal).

Za športno rekreacijo je značilna svobodna izbira časa, kraja in socialnega okolja. Odvija se v prostem času, lahko pa tudi znotraj delovnega časa (aktivni odmori, aktivne mikro pavze). Za razliko od pravega športa vedno nudi udeležencu sprostitev in razvedrilo.

Poglejmo še enkrat na diagrame. Krivulja B v diagramu št. 1 predstavlja človeka, ki se aktivno ukvarja s športno rekreacijo. Njegova količina prilagoditvenih sposobnosti se nenehno regenerira, tako da njegove sposobnosti upadajo mnogo počasneje.

Ob torkih in četrtkih so naši parkirni prostori precej prazni, zato pa so kolesarnice kar premajhne in prav pride vse, drevo in ograja pred kolesarnico. Prihranek energije in več gibanja na zraku!

Šport in rekreacija

Nogomet

Nogometaši Papirnice Vevče postajajo vse večja družina in to takšna, ki redno vadi in nastopa na raznih turnirjih in v dveh sindikalnih ligah. Sekcija trenutno združuje več kot 30 igralcev in rekreativcev. Našo DO na tekmovalnih zastopata dve ekipi in sicer ena za mali nogomet pod vodstvom Milana Vujeviča in druga za nogomet, katero vodi nekdanji aktivni igralec NK Slavije Ilija Manču.

Zanimivo je tudi to, da se skozi vso zimo aktivnost nogometašev ne prekine, kajti dvakrat tedensko se nas precejšnje število zbere na urah rekreacije v telovadnici OŠ T. Trtnika-Tomaža v Sostrem. Rezultati obeh ekip v jesenskem delu:

nogomet 6 4 0 2 19:13 3
mali nogomet 5 3 0 2 21:12 6

Upajmo, da bodo tudi v prihodnje nogometaši tako uspešni in da se jim bo priključilo še več delavcev iz naše DO.

Rekreacija

Zima je pred vrati in z njo cel kup nevšečnosti (prehladi, gripe, poškodbe itd.), pa tudi zimskih radosti (smučanje, drsanje,

sankanje itd.). Za vse, še posebej pa za tiste, ki radi smučajo in drsajo, je zelo pomembna predpriprava, tako telesna kot psihična, na ne majhne napore, ki jih zahtevajo zimski športi. Do večin neugod pride zaradi premajhne ali nikakršne telesne pripravljenosti, pretirane samozavesti, neznanja in podobno. Da teh ni malo, nam že vrsto let dokazujejo zdravstveni in tudi športni delavci. Zato za vse tiste, ki se organiziranih ur rekreacije iz kakršnihkoli razlogov ne morete udeleževati, nekaj nasvetov za izboljšanje telesne pripravljenosti doma:

— predvsem pazite, da bo večina vaj aerobnega značaja; to so vaje, pri katerih bodo vaše mišice dobile dovolj kisika, kar pomeni, da mora biti vadba daljša, večkratna, ne prenaporna in ne statična (npr. dvigovanje uteži);

— vadite skupaj z družino tako, da se pri vaji menjate (eden dela, drugi počiva) in vadite intervalno (vajo večkrat ponovite, npr. 4 × po 1 min.);

— pred vsako vadbo se dobro ogrejte (globok vdih in izdih, predklon in zaklon, kroženje z rokami naprej in nazaj nekaj počepov, potiskanje bokov vstran, naprej in nazaj, kroženje z glavo itd.);

— vadba naj bo postopna, torej od lažjega k težjemu, predvsem pa ne pretiravajte na začetku;

— med vadbo si vsaj 1-krat tedensko kontrolirajte srčni utrip, kajti med vadbo mora biti utrip srca na gotovi višini vsaj 10 min. (potem lahko govorimo, da je vadba uspešna). Kako ga izmerimo? Poiščite žilo arterijo (odvodnico) v zapestju ali na vratu; glejte na sekundni kazalec in 15 sekund štejte utripe srca, ki jih čutite pod prsti. Rezultat pomnožite s 4. Število, ki ga dobite, je odvisno od starosti in sicer: do 20 let...170 do 160 utripov, 21 do 30 let...160 do 150 utripov, 31 do 40 let...150 do 140 utripov, 41 do 50 let...140 do 130 utripov in od 51 do 60 let 130 do 120 utripov.

Seveda za vse začetnike in tiste, ki so prekoračili 40 let, svetujemo predhodni zdravstveni pregled.

Če imate doma še kakšne priprave, si lahko vadbo naredite še prijetnejšo (kolebnice, kiji, obroči itd.).

Pomoč, nasvete in informacije lahko dobite pri referentu za rekreacijo. Poskusite z vadbo tudi vi; boljše se boste počutili in prijetneje vam bo.

S. Andrič

Marija Markošek med sodelavci. Cestitkam se pridružuje tudi uredništvo glasila

Tebi, Mimi, za rojstni dan

Danes mineva petdeset let,
odkar prirojala si na svet.
Bila si najmlajši otrok,
zato Te je mama jemala s seboj
vseposvoda.
V šoli si se pridno učila,
a d'narja ni b'lo, da bi kakšno
višjo šolo naredila.

Ze v rani mladosti spoznala si
fanta;

imel te je tako rad,
da bi te vzel, čeprav bi b'la brez
gvanta.

Hodila sta skupaj in se ljubila,
nazadnje sta se tudi poročila.
Rodilo se vama je dvoje otrok,
tako si b'la srečna, da je ni b'lo
daleč naokrog.

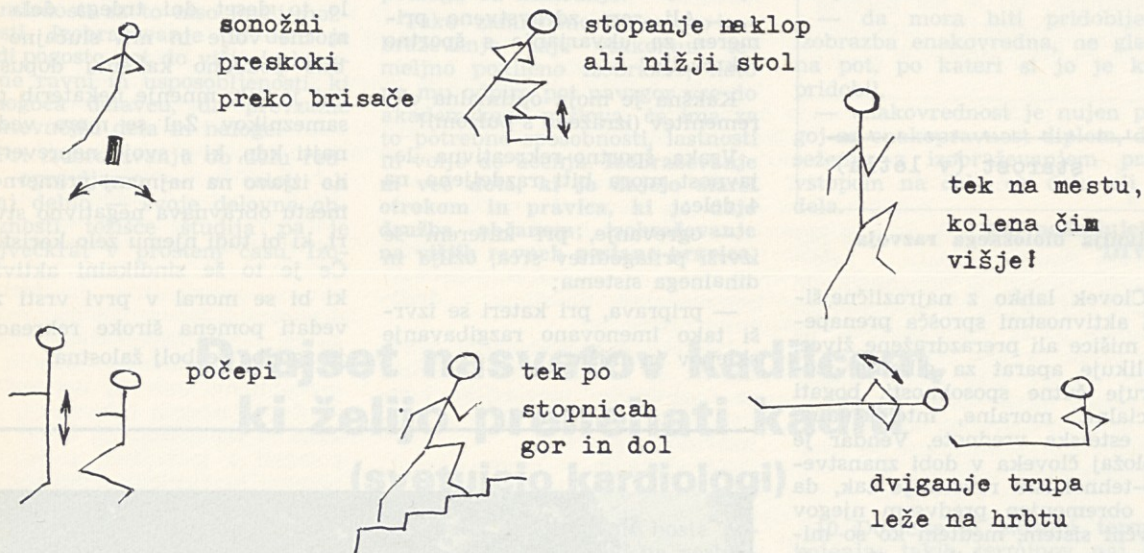
Kot žena in mati dobro živiš,
červano kdaj pride kaj navzkriž.
Tudi v službi je tako:
včasih je lepo, včasih hudo.
Če pa sodelavci skupaj drže,
tako je pozabljeno vsako gorje.

Zato smo se vsi zbrali,
da bi s Tabo praznovali,
ker velik praznik je v tem,
ko v Abrahamov greš objem.

Kličemo Ti iz srca:
da bi še veliko let zdrava in
vesela b'la

Sodelavci

VAJE:

Septembra 364 golov na ploščadi v Polju

Organizatorji tega nogometnega tekmovanja so bili: krajevna skupnost Vevče-Zg. Kašelj, krajevna skupnost Polje in športno društvo Slavija.

Ko so bili vsi tekmovalci prisotni in pripravljeni za športno srečanje, sta prisotne pozdravila predsednik ŠD Slavija tovariš Dušan Kogej in predsednik pripravljalnega odbora tovariš Kreuh.

Sodelovalo je 25 igralcev iz KS Polje in 25 igralcev iz KS Vevče-Zg. Kašelj.

Nogometni maraton je trajal neprekinjeno 25 ur: doseženih pa je bilo 364 golov z rezultatom 238:126 za KS Polje. Prvi gol je dosegel Marjan Martinc, stoti gol je dal Borut Jolič — KS Polje,

dvestoti gol pa Ervin Prašnikar — KS Polje.

Najboljši strelci:

KS Polje — Borut Jolič s 33 goli in Dragan Ostojec tudi s 33 goli;

KS Vevče — Mile Smrekar 22 golov.

Vse priprave za to srečanje so dobro potekale, tako da gre vsa pohvala organizatorjem kakor tudi tekmovalcem, ki so pokazali pravo športno zavest. Tokrat so vsi prisotni poudarili, da je šport ena od prvenstvenih oblik sodelovanja, ki združuje mlade.

Na zaključku v Zadružnem domu v Zadobrovi so bila mnenja vseh športnikov enotna: važno je sodelovati športno, ni pa toliko važno, kdo zmaga.

Ciril Zupančič

Tiskarski škrat

nam jo je v prejšnji številki Našega dela kar pošteno zagodel. Tovarišico TEREZIO JURATOVAC, ki je odšla v invalidski pokoj, je pomladil kar za deset let. Opravičujemo se njej za nepravilen podatek in našim bralcem za napačno informacijo.

Uredništvo

Če človek pije malo, je dober kot ovca, če popije malo več, postane hraber kot lev, če prekorači mejo je okruten kot tiger; če mu postane pijača strast, je podoben svinji, ki se valja po blatu, nazadnje napravi iz sebe še opico.

Židovski pregovor

Mož je veletok, žena jezero.

Kurdski rek

Mladost je zato, da delamo neumnosti, a starost da te neumnosti obžalujemo.

Ernest Hemingway

Na vratih kaznilnice je napisano:

»Odvadi se opravljati slaba dela, nauči se počenjati samo dobro!«

Ker pa je napis na zunanji strani vrat, ga kaznjenci ne morejo videti.

»Tudi moj oče je bil vevški papirničar. Z delom sem pričel leta 1947 v »satinaži« in ji ves čas zvesto služil,« pripoveduje tovariš Franc. Vso

dolgo vrsto let je hodil na izmensko delo; bil je vodja rezalnega stroja in pozneje predelavec v strojni dodelavi. Navajen je bil vedno delati, zato mu nobeno delo ni bilo pretežko.

»Le zadnjih nekaj let sem na nočni izmeni občutil težo dela,« doda s preudarkom. »Nočno delo je za mlajše ljudi,« pribije in nehote se moram nasmehnuti, saj je njegov videz še prav mladosten.

Tudi doma tovarišu Franetu dela ne bo manjkalo, saj ima okoli hiše v Sadinji vasi ravno prav zemljice, da ga bo vedno zaposlila in mu krajšala čas.

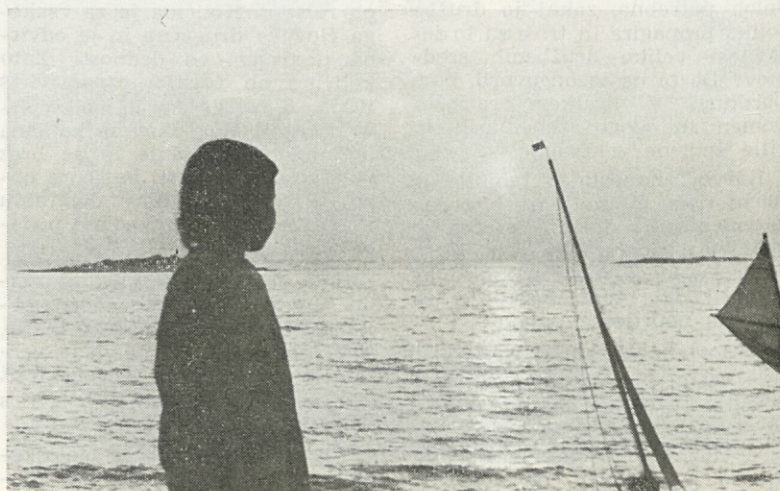
Ob slovesu nam je vsem zaželel dobro delo in gospodarjenje. Njegovo tradicijo nadaljuje v tovarni sin Franci in upamo, da se bo podaljšala še v kakšno koleno, saj je tudi to garancija za dobro delo.

Tovarišu Franetu se za njegov dolgoletni delovni prispevek zahvaljujemo in mu želimo veliko sončnih dni v domačem krogu.

V. B.

Teden požarne varnosti od 20. do 26. oktobra!

Varstvo pred požari je pomenben del splošne varnosti ljudi in premoženja. Zato se POŽARNA VARNOST v celoti vključuje v koncept splošnega ljudskega odpora in družbene samozaščite. Je pomemben prispevek h krepitvi obrambne sposobnosti naše skupnosti.

Večer; nemirni sončni žarki se lomijo in utapljajo v valovitem morju

Jesenska samota

Iščem srečo. Iščem jo, a dobro vem, da je ne bo nikoli našel. Hodim tako po mestu in rumeno rdeči listi dreves pojejo neko čudno pesem, melodijo.

Zdi se mi, da mi nekaj šepetajo.

Da, to je meni namenjena pesem, mojim mislim, mojim spominom. Stojim in poslušam. Najprej nerazločno, a potem jasneje in nazadnje je listje v vejah spregovorilo: »Zakaj tavaš? V

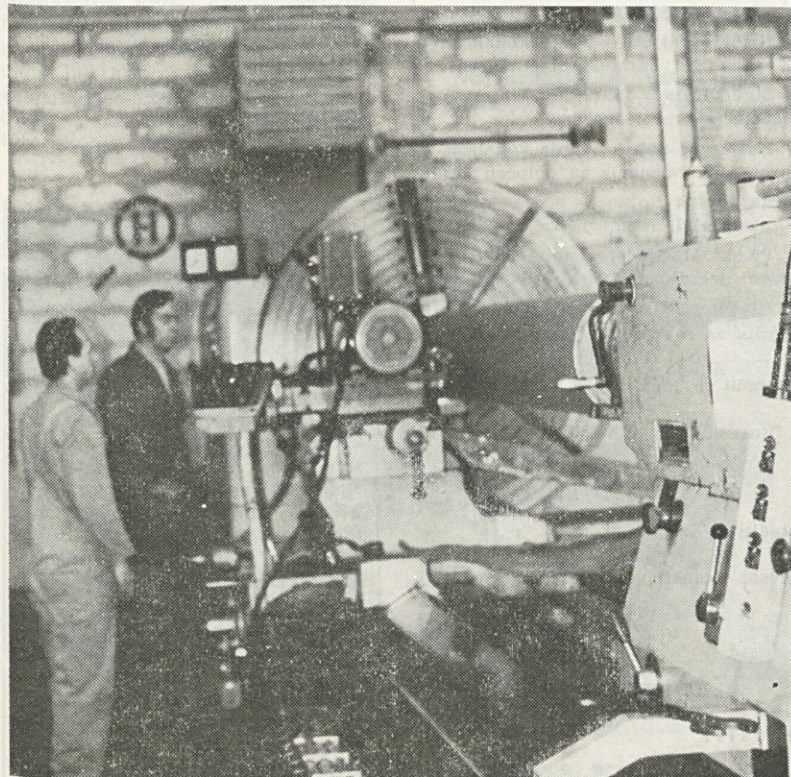
tem samotnem parku ne boš našel utehe. Ne žaluj. To je trenutek osamljenosti, ki ga nekdo mora doživeti. Toda ne žaluj in tudi ti boš srečen.«

Tako je govorilo listje v vetru in jaz sem nešteto krat ponovil te besede...

Morda je to občutek samote, ki ga v naša srca prinaša jesen. Ta je prišla zopet med nas, tiho, skoraj neslišno.

Opoldanske sence so se podaljšale in pesek po poteh v parkih je potemnel

Maks Arbeiter in Franc Kržič pri brusilnem stroju

PREŠERNOVA DRUŽBA
61000 LJUBLJANA
Borsetova 27

Priporočila iz svojega programa za leto 1980

»LJUDSKA KNJIGA«

zbirko romanov iz svetovne književnosti

Tudi do 5-KRAT CENEJŠA od podobnih zbirk, ki jih izdajajo komercialne založbe. Knjige formata 17 x 11,5 cm so vezane v celo platno, imajo večbarvni ščitni ovitek, tiskane pa so na brezlesnem papirju. V zbirki izide tudi letos 6 knjig s prek 1600 strani zanimivega branja.

1. Richard Rive: OBSEDNO STANJE, roman iz življenja temnopoltih junakov, ujetih v ozračje nasilja in policijske strahovlade po mestih rasistične Južne Afrike. Zlasti vreden naše pozornosti zdaj, ko je nasilje v Južni Afriki ponovno v ospredju svetovne javnosti. (Izšla)

2. W. Somerset Maugham: TESNO DOMOVANJE, mojstrsko opisana doživetja značilnih maughamovskih junakov sredi eksotičnega sveta južnoazijskih otokov, polna preseñetljivih in vendar prepričljivih spoznanj. (Izšla)

3. Henri Troyat: PAJEK. Z izredno umetniško močjo napisan roman o mladem Gérardu, čigar boleštna navezanost na sestre in mater opozarja na usodnost takšnih skritih nagnjenj v nas samih. Avtor tudi pri nas znanih biografij o Puškinu, Lermontovu in Tolstoju je za to delo prejel najvišje francosko priznanje — Prix Goncourt. (Izšla)

4. Carlo Scgorlon: BOGOVI SE BODO VRNILI, pripoved o nezakonskem furlanskem otroku, ki v svojem 27-letnem potepuškem življenju spoznava bridko usodo svoje od nekdanje tlačen domovine. Bogovi se bodo vrnili, vendar ne bogovi oblastnikov... Trpljenje ni bilo zaman, ni se izgubilo v tiščletnem mlinu časa. (Izšla)

5. Josef Hen: JOKOHAMA. Delo je duhovito odkrit, živahno napisan prikaz sedanjega življenja na Poljskem, kakor ga spoznava mlada Američan-

ka, ki skuša prek Varšave in Moskve priti na Japonsko.

6. Kurt Vonnegut, ml.: MAČJA ZIBKA. Napol utopičen, napol znanstveno-fantastičen roman, eno najmočnejših del novega humanizma, najboljše delo avtorja »Klavnice 5«, »Zajtrka prvakov« in mnogih drugih, tudi Slovincem že znanih pripovedi.

NAROČNINA ZA VSEH 6 KNJIG JE 440 din, poravnate pa jo lahko tudi v treh obrokih, najkasneje do konca leta 1980.

ŠTIRI OD ŠESTIH KNJIG SO ŽE IZŠLE in vam jih lahko takoj pošljemo po pošti. Dve bosta izšli okrobra. Po izidu zadnjih dveh knjig bodo knjige v prosti prodaji vsaj 100 odstotkov dražje.

Zbirko romanov seveda lahko naročite tudi pri poverjeniku Prešernove družbe v vaši tovarni pri tov. Stanetu Babniku.

PREŠERNOVA DRUŽBA
61000 LJUBLJANA
Borsetova 27

Priporočila iz svojega programa za leto 1980

»REDNA KNJIŽNA ZBIRKA«

Prešernove družbe

Letošnjo zbirko petih knjig, vezanih v celo platno, z večbarvnim ovitkom (broširan bo le koledar) in tiskano na brezlesnem papirju, dobite za vsega 240 dinarjev. Če ne potrebujete trdih platnic, se lahko odločite za broširane knjige, ki imajo večbarvne plastificirane platnice. S tem strošek za nakup knjig še zmanjšate, saj zbirka petih knjig v takšni vezavi stane le 190 dinarjev.

Takšne cene omogoča le Prešernova družba, ob visokih nakladah in s finančno pomočjo širše skupnosti. Zajeten snopič dobrega družinskega branja bo letos vseboval:

1. PREŠERNOV KOLEDAR ZA LETO 1981 z vsakomur dobrodošlim mesečnim koledarskim delom, opremljenim z barvnimi reprodukcijami slik Ivane Kobilce. Poleg tega bodo v knjigi, ki bo velikega formata in bo obsegala okrog 200 strani, zanimivi zgodovinski, zunanje politični in drugi član-

ki, pa pesmi in krajša proza vidnih slovenskih pisateljev, vrsta drobnih informacij in še marsikaj zanimivega, vse mi-kavno ilustrirano in res primerno branje za vse leto.

2. SLOVENSKE OTROŠKE PESMI z naslovom NAJ MI SIJE SONČECE, NAJ MI POJE SRČECE bo knjiga tistih ljudskih umetnih pesmi, ki jih otrok najprej sliši iz materinih ust, izbral jih je Janez Menart, ilustriral Marlenka Stupica.

3. DELOVNI DAN SESTRE MARJE je nadvse prodorna, odkrita pripoved, ki jo je za Prešernovo družbo napisal ANTON INGOLIČ, govori pa o življenju medicinske sestre in njenem srečanju s problemi sodobnega mestnega življenja.

4. VELIKA ZMEDA srbskega avtorja Stevana Jakovljevića je kronistično natančno, zanimivo delo, ki obravnava razpad kraljevine Jugoslavije, razpad, ki je bil tako tragičen za naše ljudstvo. Večji format.

5. ZDRAVJE V DRUŽINI je naslov poljudno pisane knjige prof. dr. Mihe Likarja, knjige, ki prinašajo dobrodošle nasvete za vsakogar, od otrok do starejših ljudi. Ilustrirano.

Naročnikom, ki z zbirko Prešernove družbe želijo prejeti še delo iz svetovne književnosti, priporočamo:

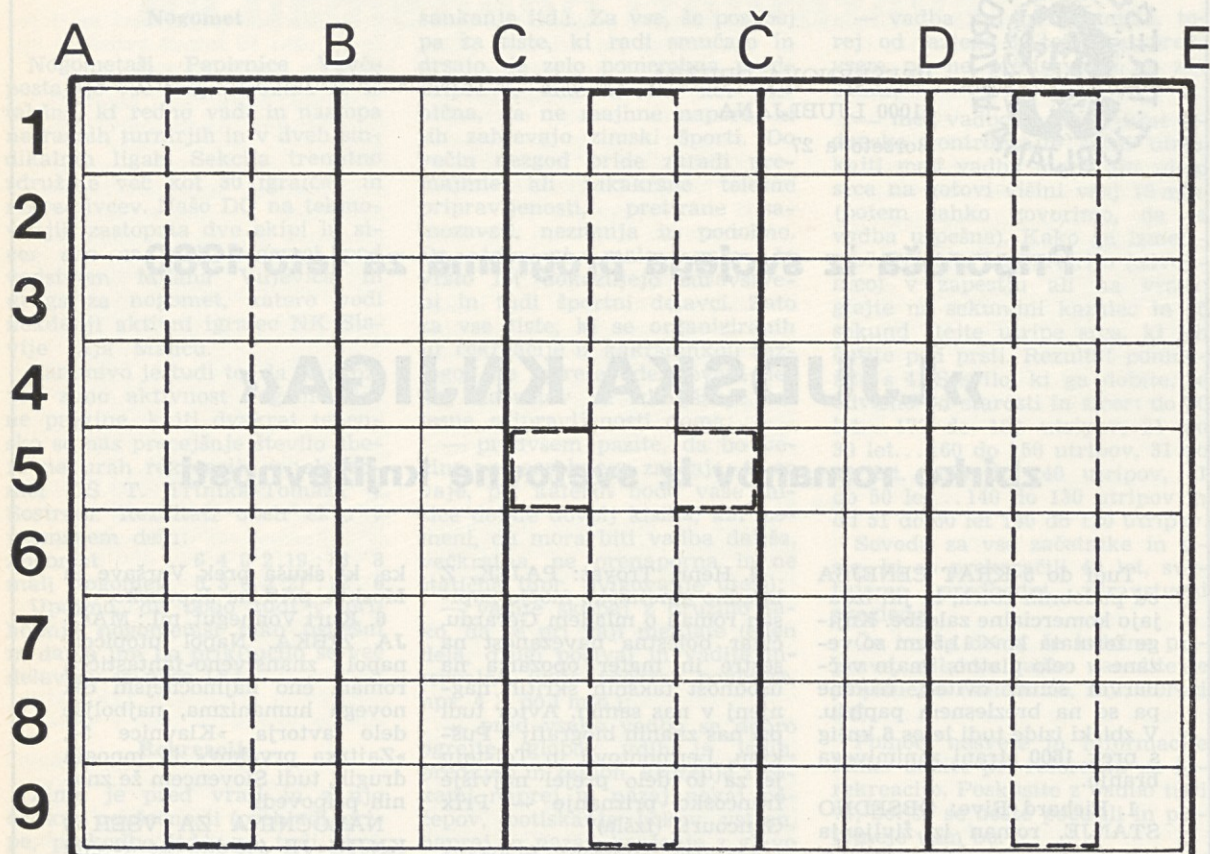
Max von der Grün: BLODNI OGENJ IN PLAMEN. Ta roman je izredno živo napisana pripoved delavca, ki je čisto po svoje, brez blišča, zato pa tem bolj jasno in trpko doživljal čas nemškega gospodar-skega »čudeža«.

Vezana zbirka Prešernove družbe s to dodatno knjigo stane 360 din, broširana pa 280 din.

Prek 1500 strani zanimivega branja. Vse knjige bodo naročniki prejeli konec novembra 1980.

Zbirko lahko naročite pri poverjeniku Prešernove družbe v tovarni — pri tov. Stanetu Babniku.

KOMBINIRANA IZPOLNJEVANKA

Besede vpisujte v lik samo vodoravno in sicer v območja, ki so zgoraj označena z velikimi črkami. Tako sta zadnji dve črki prve besede začetni črki druge besede, zadnji dve črki druge besede pa začetni črki tretje besede.

Od A do C: 1. odrsko delo, v katerem se glasba povezuje s pesništvom, z igro, z likovno umetnostjo in tudi s plesom, spevoigra, 2. kraj ob Ljubljani s tovarno papirne industrije, 3. kraj ob Savi s tovarno papirne industrije, 4. žgoč in praskajoč občutek v požiralniku zaradi vračanja železno kisline, 5. naslov Goethejeve tragedije in njen glavni junak, tip blodečega, neutešenega, nemirno iščočega človeka, 6. v rimskih časih cvetoče mesto v Panoniji na kraju sedanje Ljubljane, 7. naziv slovenskega dnevnika, tudi del dneva po sončnem zahodu, 8. delovni polet, zagon, zanos, prizadevnost, elan, 9. vrsta igre na srečo.

Od B do D: 1. razstavitev, izključitev električnega toka, prekinitev zveze, iztaknitev, 2. dan v tednu, 3. pesniško ime za Koroško, 4. stopnja tiskarskih črk med borgis in cicero, 5. vzdevek za človeka, ki neprestano tarna in se nad čim pritožuje, 6. predmet iz več sestavnih delov, ki omogoča, olajšuje ali pa samodejno opravlja delo, aparat, 7. ljubezen, ki izvira iz razlike med spoloma, tudi ljubezensko pesništvo, 8. domač ruski tobak, običajno slabše kakovosti, 9. gotovost, zanesljivost.

vost, trdnost, sigurnost, ena od osnovnih zahtev pri vsakršnem delu.

OD Č do E: 1. človeku najbolj sorodna žival, ki v večini živi na drevju, 2. izgon, pregnanstvo, 3. dodatek, dostavek, priključek, običajno k pogodbi, 4. afriško mesto v Zambiji, severno od Lusake, 5. ničvreden človek, malopridnež, kriminallec, capin, 6. finski pristaniško mesto ob Botniškem zalivu, 7. vase zaprta družbena skupina, ki se strogo loči od drugih, značilna zlasti za Indijo, 8. gora v Julijcih ob jugoslo-

vansko-italijanski meji, veliko slovensko zimsko-športno središče, 9. visoka in vitka gradnja na razmeroma majhni osnovni ploskvi.

Ob pravilni rešitvi boste v črtanih stolpcih navpično dobili nazive treh znanih izdelkov papirne industrije. Prvi nam služi kot nadomestek po posebnem postopku izdelanega materiala in živalskih kož, drugega predelujejo v kartonah za raznovrstno embalažo, zlasti potiskane škatalice, tretjega pa rabimo kot specialni papir za razmnoževanje na istoimenskem stroju.

Lažni posetniki

L. LAH
SODNIK
MIRNA

O. VESEL
MISLEC
ENNA

Kot že naslov uganke pove, Lah ni sodnik, Vesel pa ne mislec. Kaj pa sta v resnici? Rešitev posetnic vam bo razkrila dva papirniška poklica, do nedavnega še kar pogosta v naši stroki. Spričo nenehnega napredka in mehanizacije tudi v papirni industriji pa teh dveh poklicev kmalu ne bomo več poznali.

I. S.

Rešitev izpolnjevanke in posetnic pošljite v oddelek za in-

formiranje do 10. novembra 1980. Izžrebali bomo pet pravilno rešenih izpolnjevanek in avtorje nagradili po 50 din ter pet pravih rešitev lažnih posetnic z nagrado po 30 din.

Zato prosimo, da pošljete rešene izpolnjevanke in rešitve posetnic ločeno in na ovoju označite enigmatični lik (IZPOLNJEVANKA oziroma LAŽNI POSETNICI).

Prijetno razvedrilo in srečo vam želimo!

Rešitev izpolnjevanek — dvojčic

A: 1. levica, 2. Prežih, 3. ševro, 4. točka, 5. klej, 6. štrk, 7. klan, 8. vodik, 9. sreča, 10. Ločica, 11. Gregor;

VEVČE, RADEČE.

B: 1. Liboje, 2. Kregar, 3. Ploče, 4. Jagič, 5. bard, 6. Graz, 7. rida, 8. Ljuba, 9. Jemen, 10. šikana, 11. Ivanka;

BEOGRAD, UMKA.

Na uredništvo je prispelo 24 rešitev, nekatere niso bile pravilne. Žreb je določil nagrade po 50,00 din naslednjim reševalcem, ki so imeli pravne rešitve:

Peternel Ivki
Jozelj Francu
Jozelj Antonu
Šubelj Mariji
Povirk Mariji

Igra vetra, valov in moči

Otroci naših delavcev se v vevškem vrtcu dobro počutijo, najraje pa so ob igralih. Zanje je sredstva prispevala krajevna skupnost Vevče-Zg. Kašelj in deloma tudi papirnica. Sem radi prihajajo tudi starejši krajan, da na klopcah malo pokramljuje. Škoda le, da je teh klopic na Vevškem trgu premalo (foto Ciril Zupančič)

KADROVSKA SLUŽBA POROČA

ZA MESEC SEPTEMBER

Prišli:

Zidan Marjan — električar III
Stančev Radomir — pospravljač izmeta
Potokar Jožica — pripravnik
Penca Marjan — pripravnik
Anžur Stane — strojevodja V. PS
Zilič Bečir — pospravljač izmeta
Njegovec Branko — pom. delavec v kovinski del.
Pavlovič Milovan — pomoč. zavižaja prem. pap.
Adamič Matjaž — strugar III

Ošli:

Vlajič Miladin — pospravljač izmeta
Subašić Rufad — vnašalec vlaknin
Krekić Josif — vodja pripr. tehn. vode
Ročnik Rafael — voznik viličarja
Barbulović Nedeljko — pospravljač izmeta
Zarič Zivojin — nakladalec papirja
Končar Marija — blagajnik — pren. del. razmerja za določen čas
Jozelj Igor — garderobier — pren. del. razmerja za določen čas
Mlakar Peter — garderobier — pren. del. razmerja za določen čas
Snoj Maja — servirka — pren. del. razmerja za določen čas
Mlakar Darja — servirka — pren. del. razmerja za določen čas
Kocjančič Marjan — vzdrževalec čistilnih naprav — pren. del. razmerja za določen čas
Hribar Matjaž — vodja kopališča — pren. del. razmerja za določen čas
Simić Kata — natakar — pren. del. razmerja za določen čas
Kocjančič Sašo — vodja kopališča — pren. del. razmerja za določen čas
Razdevšek Bojan — vodja kopališča — pren. del. razmerja za določen čas
Picek Marija — pom. kuharja — pren. del. razmerja za določen čas
Juratovec Terezija — pom. vodje stroja za zav. m. f. — inv. upokojena

Poročil se je:

Vurušič Ivan z Vurušič Veroniko

Cestitamo!

Rodili so se:

Avsec Branetu hči Miša

Cestitamo!

ZA MESEC AVGUST

Prišli:

Vtič Darko — ključavničar III
Pangeršič Janez — ključavničar I
Vurušič Franjo — obratni laborant

Pustaj Antun — pospravljač izmeta

Pandžić Selim — voznik lesa
Osmančević Hasan — pospravljač izmeta

Karadžić Momčilo — voznik viličarja
Jovanović Čedomir — pom. vodje vzdolžno rezal. stroja

Ošli:

Jeriha Igor — zidar II
Mitrović Milisav — zavižaj premaznega papirja
Novaković Ljubisav — pospravljač izmeta
Bunjaku Ali — pom. strojevodje za premaz. naprave
Jusić Hasan — razkladač surovin
Čibej Karmen — pom. vodje zav. stroja formatov
Zabić Slavka — pomožni del.
Ašanin Milutin — II. pom. dodel. stroja
Mlakar Lucija — vodja stroja za zavijanje mal. formatov — up.
Lorbek Zdenka — pomožni knjigovez — inv. upokojena
Zabjek Pavel — predelavec dodel. pap. — upokojen
Trampuš Anica — vodja delilnega stroja — upokojena
Mrhar Barbara — garderobier — pren. del. razmerja za dol. čas
Anžur Branka — garderobier — pren. del. razmerja za dol. čas

Rodili so se:

Sljivar Raifu sin Sejad
Ulčar Bojanu hči Teja
Bunjaku Tefiku sin Petrit

Cestitamo!

NAŠE DELO

Glasilo delovne organizacije Papirnice Vevče — Izdaja ga delavski svet — Izhaja vsak mesec — Odgovorni urednik Vida Bartol — Uredniški odbor: Danilo Škerbin, Ignac Zajec, Jože Marolt, Franc Fras, Silvo Razdevšek, Ivo Bogovič, Andrej Grad — Tehnični urednik: Marjan Ivanuš, ČGP Delo — TOZD Delavska enotnost, Ljubljana, uredništvo za urejanje glasil delovnih organizacij — Tiskarna tiskarna Tone Tomšič v Ljubljani. Po mnenju Republiškega sekretariata za informacije št. 421-1/72 z dne 21. 1. 1976 šteje ta publikacija med proizvode iz 7. točke prvega odstavka 36. člena zakona o obdavčenju proizvodov in storitev v prometu, za katere se ne plačuje temeljni davek od prometa proizvodov